

«АККРЕДИТТЕУ ЖӘНЕ РЕЙТИНГТІҢ
ТӘУЕЛСІЗ АГЕНТТІГІ» КЕМ

НУ «НЕЗАВИСИМОЕ АГЕНТСТВО
АККРЕДИТАЦИИ И РЕЙТИНГА»

INDEPENDENT AGENCY FOR
ACCREDITATION AND RATING

БАҚЫЛАУ КЕҢЕСІНЕ

ЕСЕП

«Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз
агенттігінің» 2021 жылғы қызметі туралы

БАҚЫЛАУ КЕҢЕСІНЕ

ЕСЕП

**«Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігінің» 2021
жылғы қызметі туралы**

Нұр-Сұлтан қ., 2021 ж.

МАЗМҰНЫ

Белгілеулер мен қысқартулар тізімі	3
КІРІСПЕ	5
1. IAAR ұлттық және халықаралық білім беру кеңістігінде білім беру сапасын қамтамасыз ету жүйесін дамыту	7
1.1 Аккредиттеу қызметтерінің ұлттық және халықаралық нарығында IAAR позицияларын күшейту	7
1.2 Ұлттық және шетелдік сарапшылардың сапалық әлеуетін кеңейту және арттыру	16
1.3 Агенттіктің персоналды басқару жүйесін жетілдіру	21
2. Білім беру сапасын қамтамасыз ету мониторингі және Ұлттық жүйелер мен білім беру ұйымдарын дамытуға үздік әлемдік тәжірибені енгізу	24
2.1 Аккредиттеуден кейінгі мониторинг рәсімдері мен ережелерінің сапасын арттыру	24
2.2 Білім беру сапасын қамтамасыз етудің ұлттық жүйелерін жетілдіруде IAAR аналитикалық әлеуетін арттыру	26
3. Жоғары, техникалық және кәсіптік білім беру саласында рейтингтік зерттеулер жүргізу	29
3.1 Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру саласындағы рейтингтік зерттеулердің шекараларын кеңейту	30
3.2 Рейтингтік зерттеулер әдіснамасын жетілдіру және рейтинг нәтижелері туралы жұртышылықты хабардар ету	33
4. Қоғамды уақтылы хабардар ету және кері байланысты дамыту	34
4.1 Сапаны бағалау нәтижелері туралы жұртышылықты хабардар ету деңгейін арттыру	34
4.2 IAAR қызметінің тиімділігін арттыру және кері байланысты дамыту	37
5. IAAR-танылған халықаралық аккредиттеу агенттігі	40
5.1 IAAR халықаралық танылуы мен беделін нығайту және кеңейту	40
5.2 IAAR халықаралық қызметі мен жетістіктерінің сапасын арттыру	46
SWOT- қызметті талдау	49
Қорытынды	51

Белгілеулер мен қысқартулар тізімі

- ABET** - Инженерия және технологиялар бойынша аккредиттеу кеңесі
- ACQUIN** - Аккредиттеу, сертификаттау және сапаны қамтамасыз ету институты
- APQN** - Сапаны қамтамасыз ету бойынша Азия-Тынық мұхит желісі
- ASIN** - Инженерия, информатика, жаратылыстану ғылымдары және математика саласындағы білім беру бағдарламаларын аккредиттеу жөніндегі агенттік
- CEENQA** - Орталық және Шығыс Еуропа елдерінің жоғары білім беру саласындағы сапаны қамтамасыз ету жөніндегі агенттіктердің желісі
- CIQG** – АҚШ-тағы жоғары білімді аккредиттеу жөніндегі кеңестің халықаралық сапа тобы
- ENQA** - The European Association for Quality Assurance in Higher Education
- EQAR** - Сапаны қамтамасыз етудің еуропалық тізілімі
- ESG** - Жоғары білімнің Еуропалық кеңістігінде сапаны қамтамасыз ету бойынша стандарттар мен ұсынымдар
- IAAR** - Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігі
- INQAANE** - Жоғары білім беруде сапаны қамтамасыз ету жөніндегі агенттіктердің халықаралық желісі
- IREG** - Академиялық саралау және артықшылық жөніндегі халықаралық обсерватория
- PhD** - философия докторларын даярлау бағдарламасы
- MA** - магистратура бағдарламасы
- QA** - quality assurance
- SAR** - the Self-Assessment Report
- AK** - Аккредиттеу кеңесі
- BA** - бакалавриат бағдарламасы
- СҚІЖ** - сапаны қамтамасыз етудің ішкі жүйесі
- ЖОО** - жоғары оқу орны
- ДМБФ** - Дүниежүзілік Медициналық Білім Беру Федерациясы
- ССК** - Сыртқы сараптау комиссиясы
- МБДБ** - Мемлекеттік білім беруді дамыту бағдарламасы
- ЕЖБК** - Еуропалық жоғары білім беру кеңістігі
- ИА** - институционалдық аккредиттеу

ҚР - Қырғыз Республикасы

ҚР БҒМ - Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі

ҚР БжҒМ - Қырғыз Республикасының Білім және ғылым министрлігі

ҒЗИ - Ғылыми-зерттеу институты

ҰКП - ҚР «Атамекен» Ұлттық кәсіпкерлер палатасы

ҰБСБЖ - ұлттық білім беру сапасын бағалау жүйесі

БҰ - білім беру ұйымы

ББ - білім беру бағдарламасы

НББ - негізгі білім беру бағдарламасы

ПОҚ - профессор-оқытушылар құрамы

БМА - бастапқы мамандандырылған аккредиттеу

ҚР - Қазақстан Республикасы

МА - мамандандырылған аккредиттеу

БАҚ - бұқаралық ақпарат құралдары

ТжКБ - техникалық және кәсіптік білім беру

ФМБМ - Федералды мемлекеттік бюджеттік мекеме

СК - Сараптамалық кеңес

КІРІСПЕ

"Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігі" коммерциялық емес мекемесі (бұдан әрі - IAAR) - білім беру сапасын қамтамасыз ету жөніндегі жетекші халықаралық аккредиттеу агенттігі, білім беру және аккредиттеу сапасын қамтамасыз ету жөніндегі еуропалық, азиялық және американдық желілер мен агенттіктердің толыққанды мүшесі болып табылады. IAAR - жоғары білім берудегі сапаны қамтамасыз ету жөніндегі Еуропалық қауымдастықтың толық мүшесі-ENQA мәртебесін алған Қазақстандағы алғашқы аккредиттеу органы. Халықаралық еуропалық желілерге толық мүшелік арқылы IAAR аккредиттелген білім беру ұйымдары мен білім беру бағдарламалары халықаралық аккредиттеу мәртебесін алады. IAAR өз қызметін ESG және WFME стандарттарына сәйкес жүзеге асырады.

2021 жылы IAAR қызметі Орталық Азия және еуропалық жоғары білім беру кеңістігі елдерінің білім беру саласындағы бағдарламалық құжаттары мен заңнамасында, сапаны қамтамасыз ету саласындағы халықаралық құжаттарда, сондай-ақ 2019-2023 ЖЫЛДАРҒА АРНАЛҒАН IAAR Даму Стратегиясында әзірленген мақсаттар мен міндеттер негізінде құрылды.

2021 жылы IAAR ұлттық және халықаралық деңгейде білім беру сапасын қамтамасыз ету саласындағы 10 жылдық белсенді қызметін атап өтті. Шығармашылық қызметтің онжылдығында IAAR ESG халықаралық стандарттары мен талаптары негізінде тәуелсіз аккредиттеу секторының жұмысында маңызды рөл атқарды және орындайды.

2021 жылдың ең маңызды жетістігі - ENQA-ға толық мүшелікті қайта алу. 2021 жылғы 7 желтоқсанда Жоғары білім берудегі сапаны қамтамасыз ету жөніндегі Еуропалық қауымдастық кеңесінің шешімімен IAAR 5 жылға халықаралық еуропалық тануға ие болды. IAAR еуропалық жоғары білім беру кеңістігіндегі (ESG) сапаны қамтамасыз ету стандарттары мен нұсқауларының барлық критерийлері бойынша өз қызметінің барысын растады. Танылған Еуропалық агенттік мәртебесін алу IAAR қызметінің халықаралық стандарттарға сәйкестігін растау және жоғары сенімнің дәлелі болып табылады.

IAAR жоғары бәсекеге қабілеттілігін көрсете отырып, еуропалық және Орталық Азия өңірінде (Қазақстан Республикасында және 11 шет мемлекетте (оның ішінде Қырғызстан Республикасында, Тәжікстан Республикасында, Ресей Федерациясында, Молдова Республикасында, Румынияда, Беларусьте,

Украинада және т. б.) жасалған келісімдер мен келісімдер негізінде білім беру қызметін тәуелсіз, объективті, кәсіби бағалауды дәйекті түрде жүргізеді. IAAR-государ осы мемлекеттердің тиісті органдары off-line және on-line форматтарында, сондай-ақ гибриді нысанда тануы. 2021 жылы IAAR Армения мен Өзбекстанның жоғары оқу орындарын аккредиттеу туралы шарттар жасасты. IAAR сапаны қамтамасыз етудің үздік әлемдік тәжірибелерін қолдана отырып, білім беру жүйелерін дамытудың маңызды ұлттық және халықаралық трендтеріне сәйкес Шығыс Еуропа және Азия мемлекеттерінің білім беру ұйымдарының білім беру және ғылыми қызметінің тиімділігі мен сапасын арттыруға жәрдемдеседі.

1. IAAR ұлттық және халықаралық білім беру кеңістігінде білім беру сапасын қамтамасыз ету жүйесін дамыту

IAAR негізгі қызметі тәуелсіз аккредиттеу жүргізу, ұлттық және халықаралық деңгейде сапа мәдениетін ілгерілету негізінде білім беру сапасы мен білім беру қызметтерінің бәсекеге қабілеттілігін арттыруға бағытталған сыртқы бағалауды жүргізумен байланысты.

1.1 Аккредиттеу қызметтерінің ұлттық және халықаралық нарығында IAAR позицияларын күшейту

2021 жылы IAAR қызметі Қазақстан Республикасы мен шет мемлекеттердің білім беру жүйелерін дамытудағы халықаралық және Ұлттық басымдықтармен айқындалған мақсаттар мен міндеттер, халықаралық тәжірибе және 2019-2023 жылдарға арналған IAAR Даму Стратегиясының негізгі индикаторларын іске асыру негізінде құрылды. Сыртқы бағалаудың мақсаты сыртқы стейкхолдерлердің қатысуымен әзірленген және IAAR алқалы органдарымен келісілген "2019-2023 ЖЫЛДАРҒА АРНАЛҒАН IAAR даму стратегиясымен" анықталған миссиямен, көзқараспен, құндылықтармен, стратегиялық мақсаттармен сәйкес келеді.

Агенттік барлық деңгейдегі тұтынушылар: мемлекет, қоғам, білім беру ұйымдары, жұмыс берушілер, білім алушылар, қоғамдық ұйымдар үшін білім беру сапасын бағалау саласында тұрақты дамуға және сапалы қызмет көрсетумен қамтамасыз етуге бағдарланған сапаны қамтамасыз ету саласындағы саясатты жүзеге асырады.

IAAR аккредиттеудің мынадай түрлері бойынша сыртқы бағалауды жүргізеді: орта білім беру, техникалық және кәсіптік білім беру (ТЖКБ), жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру (ТЖКБ), медициналық білім беру және қосымша білім беру (ТЖКБ) ұйымдарын институционалдық аккредиттеу, БЖКБ ББҰ, медициналық білім беруді бастапқы аккредиттеу; ТЖКБ, БЖКБ және медициналық білім беруді мамандандырылған (бағдарламалық) аккредиттеу; БЖКБ ББҰ, медициналық білім берудің бастапқы мамандандырылған (бастапқы бағдарламалық) аккредиттеуі; БЖКБ БББ бірлескен аккредиттеу, бірлескен білім беру бағдарламаларын аккредиттеу. Сыртқы сапаны қамтамасыз ету процедураларын реттейтін ішкі IAAR құжаттары IAAR веб-сайтында <https://iaar.agency> жарияланған.

IAAR стандарттары мен құжаттарын әзірлеу және жетілдіру. Сапалы сыртқы бағалауды жүргізу мақсатында IAAR аккредиттеудің әртүрлі түрлері бойынша стандарттар мен өлшемдерді әзірлейді. IAAR стандарттары Болон процесінің принциптерін ескереді және жоғары оқу орындарының өзін-өзі бағалау моделі ретінде, қалыптасқан білім беру сапасының ұлттық жүйесін еуропалық жоғары білім беру кеңістігінің халықаралық талаптарымен үйлестіру ретінде қолданылады. IAAR стандарттары ESG және WFME стандарттарына толығымен сәйкес келеді және мүдделі тараптардың қатысуымен жасалады. IAAR IAQA ұсынымдарын басшылыққа ала отырып, "IAAR стандарттарын әзірлеу және жетілдіру жөніндегі нұсқаулыққа" сәйкес аккредиттеу стандарттарын қайта қарау және жетілдіру рәсімдерін жүргізуді жүйелендірді.

IAAR қызметінің сапасы мен тиімділігін арттыру үшін 2021 жылы Агенттіктің нормативтік-әдістемелік құжаттамасын жетілдіру, ЖОО–дың институционалдық және мамандандырылған аккредиттеу стандарттарына 2020-2025 жылдарға арналған МӨББ міндеттері мен талаптарын, БЖКБ ұйымдарының білім беру қызметін реттеу бойынша ҚР жаңа құқықтық актілерін, сондай-ақ "IAAR - дың 2019-2023 жылдарға арналған даму стратегиясына" өзгерістер енгізілді.

2021 жылға арналған жұмыс жоспарына сәйкес "жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің бірлескен білім беру бағдарламасын халықаралық мамандандырылған (бағдарламалық) аккредиттеу жөніндегі стандарттар мен нұсқаулық (ESG негізінде, бірлескен Бағдарламалардың сапасын қамтамасыз етудің еуропалық тәсілі, 2015)" жобасы әзірленді және 2021 жылы бекітілді.

2021 жылы 2020 жылғы WFME стандарттарына сәйкес базалық медициналық білім беру бойынша Қазақстан Республикасының медициналық білім беру ұйымдарын/білім беру бағдарламаларын халықаралық аккредиттеу рәсімдері мен стандарттарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу жолымен өзектендірілді. IAAR стандарттары студенттерге бағытталған оқытуды күшейту, ЖОО мен білім алушылардың академиялық еркіндігін кеңейту, білім беру сапасын бағалауда неғұрлым икемді тәсілдерді қолдану, сапаны қамтамасыз етудің ЖОО ішілік жүйесінің тиімділігін бағалау, үздік тәжірибелерді, оның ішінде қашықтықтан оқыту технологияларын білім беру процесіне кеңінен енгізу жағына қарай жетілдірілді.

IAAR қызметінің жоспарына сәйкес 2021 жылдың қыркүйек-қазан айларында Қырғыз Республикасы үшін білім беруді дамыту бағдарламасы, Білім және ғылым министрлігінің нормативтік актілері негізінде институционалдық және бағдарламалық аккредиттеу стандарттары мен басшылықтарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу жоспарланған болатын. Алайда, Қырғызстанды дамыту бағдарламасын, оның ішінде 2021-2040 жылдарға арналған білім беруді іске асырудың бекітілген жоспарының болмауы бұл жұмысты аяқтауға мүмкіндік бермеді. 2022 жылы "халықаралық аккредиттеу – білім беру сапасын арттыру құралы" халықаралық семинары аясында осы жұмысты жалғастырып, оның нәтижелерін Қырғызстанның академиялық жұртшылығымен талқылау жоспарлануда.

2021 жылға арналған IAAR жоспарына және ББҰ-мен жасалған шарттарға сәйкес IAAR халықаралық аккредиттеу әдіснамасы бойынша семинарларды ұйымдастыру және өткізу жұмыстары жүйелі түрде жүргізілді. Есепті кезеңде IAAR Қазақстан, Ресей және Молдова білім беру ұйымдары үшін 13 семинар өткізді.

Осылайша, IAAR Болон процесінің принциптерін, халықаралық стандарттарды, ұлттық талаптарды және еуропалық жоғары білім беру кеңістігінің талаптарын ескере отырып, халықаралық стандарттарға сәйкес аккредиттеудің әртүрлі түрлері бойынша өз стандарттары мен критерийлерін әзірлеу/жетілдіру бойынша үлкен жұмыс жүргізді.

Халықаралық аккредиттеу. 2021 жылы Қазақстан Республикасының, Ресей Федерациясының, Украинаның, Қырғыз Республикасының, Армения Республикасының, Тәжікстан Республикасының, Өзбекстан Республикасының, Молдова Республикасының, Беларусь Республикасының жоғары оқу орындарын институционалдық және мамандандырылған (бағдарламалық) аккредиттеу жүзеге асырылды. 2021 жылы IAAR қызметінің шекарасы кеңейді: алғаш рет Армения Республикасының, Өзбекстан Республикасының жоғары оқу орындары аккредиттелді. 2021 жылы халықаралық институционалдық аккредиттеуден Қазақстан Республикасының 12 БББ, 11 шетелдік БББ, Қазақстанда оқытудың әртүрлі деңгейлеріндегі 464 ББҰ және шетелдік 52 ББҰ халықаралық мамандандырылған аккредиттеуден өтті.

Қазақстан Республикасындағы халықаралық аккредиттеу. Қазақстандағы білім беру ұйымдарының сапасын бағалау жоғары, кәсіптік-техникалық, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі медициналық білім

беруді, медициналық колледждерді, үздіксіз кәсіптік білім беру ұйымдарын, стейкхолдерлердің белсенді қатысуымен бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім берудің халықаралық бағдарламаларын іске асыратын мектептерді институционалдық және мамандандырылған аккредиттеу стандарттары мен нұсқаулықтары негізінде жүзеге асырылды. Қазақстанда аккредиттеу рәсімі мен әдіснамасымен толығырақ IAAR: www.iaar.agency сайтының «Аккредиттеу» бөлімінде танысуға болады.

Институционалдық аккредиттеу. Білім беру ұйымдарының сапасын бағалау жоғары, кәсіптік-техникалық, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі медициналық білім беруді, медициналық колледждерді, үздіксіз кәсіптік білім беру ұйымдарын, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім берудің халықаралық бағдарламаларын іске асыратын мектептерді институционалдық аккредиттеу стандарттары мен нұсқаулықтары негізінде жүзеге асырылды. 2021 жылы IAAR-да 12 білім беру ұйымы, оның ішінде 6 ЖОО, 3 ТжКБ ұйымы, 1 үздіксіз кәсіптік білім беру ұйымы, 1 ғылыми-зерттеу институты, 1 Халықаралық мектеп институционалдық аккредиттеуден өтті. ББҰ басым көпшілігі IAAR институционалдық аккредиттеу стандарттарына толық сәйкестігін көрсетті және 5 жылға аккредиттелді.

2021 жылы институционалдық аккредиттеу стандарттарына сәйкестігіне сыртқы бағалау жүргізуге 7 ЖОО – дан өтінім ұсынылды, алайда институционалдық аккредиттеу рәсімінен 6 ЖОО өтті, оның ішінде 4 – қайта аккредиттеу, 1 – аккредиттеу және 1-Бастапқы аккредиттеу.

1 Кесте. ҚР аккредиттелген білім беру ұйымдарының 2021 жылғы сандық көрсеткіштері (институционалдық аккредиттеу)

ББҰ	5 жыл	3 жыл	1 жыл	Аккредитт елмеген	Барлығы
ЖОО					
Ұлттық					-
Мемлекеттік	1				1
Акционерлік	1				1
Жеке		3		1	4
ТжКБ	3				3
ТжКБ (медициналық)					-
ҒЗИ, ҒЖОБ, мектептер	3				3
Барлығы	8	3	0	1	12

1-кестенің деректері жалпы саннан - 12 IAAR аккредиттелген білім беру ұйымдарының 8 - і 5 жылға, 3 – і 3 жылға, 1 – і аккредиттеуден бас тартқанын көрсетеді. Осылайша, жоғары оқу орындарының басым көпшілігі IAAR институционалдық аккредиттеу стандарттарына толық сәйкестігін көрсетті.

Қазақстанда IAAR аккредиттеу стейкхолдерлердің: жұмыс берушілердің, студенттердің, шетелдік сарапшылардың, сондай - ақ Агенттіктің үйлестіруші-өкілінің белсенді қатысуымен жүргізіледі. Стейкхолдерлер ҚБ жүзеге асыратын өзін-өзі бағалау процесіне де, сыртқы сараптама комиссиясының сапары барысында да тартылады. Сыртқы сараптама комиссияларының есептері IAAR веб-сайтында ашық қол жетімді.

Қазақстанда аккредиттеу рәсімі мен әдіснамасымен толығырақ IAAR: www.iaag.agency сайтының «Аккредиттеу» бөлімінде танысуға болады.

Мамандандырылған (бағдарламалық) аккредиттеу. ББ сапасын бағалау бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім берудің халықаралық бағдарламаларын іске асыратын жоғары, кәсіптік-техникалық, базалық медициналық және жоғары оқу орнынан кейінгі медициналық білім беруді, медициналық колледждерді, мектептерді мамандандырылған (бағдарламалық) аккредиттеу стандарттары мен нұсқаулықтары негізінде жүзеге асырылды. Мамандандырылған (бағдарламалық) аккредиттеуді жүргізу шеңберінде 2021 жылы барлығы 464 ББ аккредиттелді, оның ішінде 116 ББ - қайта аккредиттеу, 128 ББ - бастапқы аккредиттеу, 220 ББ - аккредиттеу.

2021 жылы аккредиттелген білім беру бағдарламаларының жалпы статистикасы 2-кестеде келтірілген.

2 Кесте. 2021 жылғы аккредиттелген білім беру бағдарламаларының сандық көрсеткіштері (мамандандырылған/бағдарламалық аккредиттеу)

Атауы	7 жыл қайта аккредиттеу	5 жыл	3 жыл	1 жыл	Аккредиттел меген	Барлығы аккредитте лген
ЖОО	18	182	107	13	6	326
BA	4	113	77	8	4	192
MA	5	38	26	4	2	61
PhD	9	31	4	1		45
Медициналық ЖОО	2	93	8	1		104
BA	2	8				
MA		16	6	1		
PhD		6	1			
Резидентура		63	1			
ТжКБ		22	10	2		34
Барлығы	20	297	125	16	6	464

аккредител ген						
-------------------	--	--	--	--	--	--

464 білім беру бағдарламасының 20 - сы 7 жылға, 297 - сі 5 жылға, 125 - і 3 жылға, 16 – сы 1 жылға, аккредиттеуден бас тарту-6 ББ. Аккредиттелген білім беру бағдарламаларының жалпы санының 116-сы аккредиттелген. Сондай-ақ, IAAR 128 білім беру бағдарламасын бастапқы (ex-ante) аккредиттеуден өткізді.

2021 жылы аккредиттелген ББ дамытудағы оң үрдістер: жұмыс берушілердің, ПОҚ және білім алушылардың ұсынымдарын ескере отырып, жыл сайынғы ББ жаңарту; оқыту тіліне қарамастан білім алушылар үшін тең мүмкіндіктерді қамтамасыз ету; өңірлік жоғары оқу орындарының ББ дамыту жоспарларының өңірлік бағыттылығы болып табылады. Мамандандырылған (бағдарламалық) аккредиттеу шеңберінде жоғары оқу орындарына ұсынымдар контекстінде ең көп тарағандары: білім алушыларға оқытудың баламалы траекторияларын таңдау мүмкіндігін беру; білім алушыларды кәсіптік сертификаттауға даярлау мүмкіндігін іздестіру, одан әрі қос дипломды білім беруді іске асыру үшін халықаралық байланыстарды күшейту және т. б. COVID – 2019 вирустық инфекциясының таралуына байланысты ерекше өзектілігі мыналар болып табылады: COVID- line курстары және оларды қашықтықтан оқыту шеңберінде оқу процесінде үнемі пайдалану.

2021 жылы 1 білім беру ұйымы және 45 ББ түрлі себептер бойынша институционалдық және мамандандырылған аккредиттеу рәсімінен өтпеген (ҚР Білім беру саласындағы уәкілетті органның білім беру қызметіне лицензиясынан айырылуына, бекітілген кестеге сәйкес өзін-өзі бағалау бойынша есептер ұсынылмауына; даярлауға қосымша уақыт қажеттілігіне байланысты).

2021 жылы IAAR бірлескен білім беру бағдарламасын халықаралық мамандандырылған (бағдарламалық) аккредиттеу стандарттары мен нұсқаулығын әзірлеп, бекітті. Бұл стандарттар 2021 жылғы 7-9 желтоқсанда Қазақ ұлттық хореография академиясы мен Қазан мемлекеттік мәдениет институтының 6B02110 хореографиялық өнер педагогикасы (қос дипломды бағдарлама) бірлескен білім беру бағдарламасын сыртқы бағалау барысында сынақтан өтті. Бірлескен ББ жүргізу тәжірибесі сыртқы бағалау қорытындылары бойынша ССкК есебін Агенттіктің талаптарына сәйкес әзірлеу үшін 10 күнтізбелік күннен 14-20 күнге дейінгі мерзімдерді (сарапшылар екі және (немесе) одан да көп серіктес білім беру ұйымының құжаттарын талдауы қажет

екенін ескере отырып), сондай-ақ білім беру ұйымын мамандандырылған (бағдарламалық) аккредиттеу рәсімінің регламенті жөніндегі Ережеге, сыртқы сараптама комиссиясы туралы ережеге және сыртқы сарапшының қызметін реттеу туралы Ережеге тиісті толықтырулар енгізілді.

Сыртқы сараптама комиссияларының есептері IAAR веб-сайтында ашық қол жетімді.

Қазақстанда аккредиттеу рәсімі мен әдіснамасымен толығырақ IAAR: www.iaar.agency сайтының «Аккредиттеу» бөлімінде танысуға болады.

Трансшекаралық аккредиттеу. IAAR трансшекаралық аккредиттеуді жүзеге асыра отырып және халықаралық аккредиттеу қызметтері нарығында позицияларын күшейту міндетін іске асыра отырып, өз қызметінде "трансшекаралық жоғары білім беруде (ЮНЕСКО және ЭЫДҰ) сапаны қамтамасыз ету үшін басшылық қағидаттарын" және "трансшекаралық жоғары білім берудегі ынтымақтастық: сапаны қамтамасыз ету агенттіктеріне арналған құралдар жинағы" (ENQA) құжатының ережелерін ескерген.

Халықаралық аккредиттеуді жүргізу кезінде IAAR сыртқы бағалау рәсімдерінің сапаны қамтамасыз ету жөніндегі еуропалық желілердің талаптарына, ESG стандарттарына сәйкестігін, сондай-ақ шет мемлекеттердің білім беру саласындағы уәкілетті органдары белгілеген ережелер мен тәртіптердің сақталуын қамтамасыз етеді. Сапаны сыртқы бағалаудың негізгі құралы 25.05.2018 ж. № 68/1-18-ҢҚ IAAR бұйрығына сәйкес бекітілген және қолданысқа енгізілген "шетелдік білім беру ұйымдары мен білім беру бағдарламаларын халықаралық аккредиттеу жөніндегі стандарттар мен нұсқаулық (ESG негізінде)" болып табылады.

2021 жылы IAAR аккредиттеу қызметінің шекаралары географиялық тұрғыдан кеңейді: алғаш рет Армения мен Өзбекстанның жоғары оқу орындарынан аккредиттеуге өтінімдер алынды. IAAR халықаралық институционалдық аккредиттеу шеңберінде 11 шетелдік білім беру ұйымдарының сапасына сыртқы бағалау жүргізілді. IAAR халықаралық бағдарламалық аккредиттеуінен 52 білім беру бағдарламасы өтті.

2021 жылы IAAR Ресейдің 5 жоғары оқу орындарында-Шешен мемлекеттік университетінде (6 ББ), Қазан мемлекеттік мәдениет институтында (1 ББ), Сібір мемлекеттік медицина университетінде (ИА), Курск мемлекеттік медицина университетінде (ИА, 5 ББ) және академик М. Д. Миллионщиков атындағы Грозный мемлекеттік мұнай техникалық университетінде(5 ББ) халықаралық

аккредитация өткізді. 2021 жылы IAAR аккредиттелген жоғары оқу орындарының 17 білім беру бағдарламасының 13 ББ-ы 5 жыл, 4 ББ-ы 3 жыл мерзімге аккредиттелген.

Шығыс Еуропа елдеріндегі халықаралық аккредиттеу. Халықаралық аккредиттеу шеңберінде Шығыс Еуропа елдерінің бакалавриат, магистратура және PhD деңгейлеріндегі жоғары оқу орындары мен білім беру бағдарламаларының сапасы 2018 жылы IAAR қолданысқа енгізген шетелдік білім беру ұйымдары мен білім беру бағдарламаларын (ESG негізінде) аккредиттеуді жүргізу жөніндегі стандарттар мен нұсқаулыққа сәйкес айқындалады.

Агенттік 2021 жылы Болон процесінің принциптерін, ESG және WFME стандарттарын және жоғары білім саласындағы ұлттық заңнаманы ескеретін IAAR стандарттарына сәйкес Молдова мен Арменияда халықаралық аккредиттеу жүргізді.

2021 жылы IAAR "ИМИ-НОВА" Халықаралық менеджмент институтының "Бизнес және әкімшілендіру" білім беру бағдарламасына аккредитация жүргізді (3 жыл мерзімге). Аккредиттеу Кеңесінің шешімімен "BELLE FEMME" оқу орталығының ИА шеңберінде аккредиттеуден бас тартылды, сондай-ақ "Косметолог" ББ бағдарламалық аккредиттеу шеңберінде бас тартылды.

2021 жылы Арменияда IAAR "Мхитар Гош" Армян-Ресей Халықаралық университетінің "Емдеу ісі" ББ халықаралық бағдарламалық аккредитациясын өткізді. Аккредиттеу Кеңесінің шешімімен осы ББ-ы аккредиттеуден бас тартылды.

2021 жылы Украинадағы IAAR Одесса ұлттық медицина университетінің 4 ББ институционалдық және бағдарламалық аккредитациясын, Беларусь Республикасында Гродно мемлекеттік медицина университетінің 3 ББ институционалдық және бағдарламалық аккредитациясын, Гомель мемлекеттік медицина университетінің 3 ББ институционалдық және бағдарламалық аккредитациясын сәтті өткізді.

Орталық Азиядағы IAAR халықаралық аккредиттеу. 2021 жылы IAAR Өзбекстанда Ташкент мемлекеттік стоматологиялық институтының 4 ББ халықаралық институционалдық және бағдарламалық аккредитациясын өткізді.

IAAR Тәжікстан Республикасында халықаралық аккредиттеуді жүргізеді. Тәжікстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен 2019 жылғы 13

мамырдағы Халықаралық келісімге сәйкес IAAR қызметі Тәжікстан аумағында танылады.

2021 жылы туризм, кәсіпкерлік және сервис институтының 3 ББ аккредиттеуден өтті. Барлық ББ 3 жыл мерзімге аккредиттелген.

2021 жылы IAAR-да институционалдық аккредиттеуден Қырғыз Республикасының 5 жоғары оқу орны ("Ала Тоо" Халықаралық университеті, АДАМ университеті, Академик М. М. Адышев атындағы Ош технологиялық университеті, С. Тентішев атындағы Азия медициналық институты, И. Ахунбаев атындағы Қырғыз мемлекеттік медицина академиясы) және 14 білім беру бағдарламасы (АДАМ университеті, Академик М.М. Адышев атындағы Ош технологиялық университеті, ОШ мемлекеттік университеті, И. Ахунбаев атындағы Қырғыз мемлекеттік медицина академиясы, Қырғызстан Халықаралық университеті, Халықаралық медицина университеті, Еуразия Халықаралық медицина университеті).

2021 жылы IAAR алғаш рет Қырғыз Республикасының екі аккредиттеу органымен жасалған ынтымақтастық туралы меморандумдарға сәйкес шетелдік ББҰ-мен бірлескен халықаралық аккредиттеу жүргізілді. Мәселен, "Билим-Стандарт" тәуелсіз аккредиттеу агенттігімен IAAR медициналық білім беру бағдарламаларын институционалдық және бастапқы бағдарламалық аккредиттеу стандарттары негізінде АДАМ университетінің бірлескен халықаралық аккредиттеу жүргізілді, ол on - line гибриді моделін қолдана отырып, Төрағаның қатысуымен off-line сапары қатысуымен өткен болатын.

2021 жылы IAAR "EdNet" білім беру саласындағы сапа кепілдігі агенттігімен Халықаралық медицина және ғылым университетінің (ҚР) бірлескен аккредитациясын өткізу туралы шарт жасасты, оған сәйкес IAAR стандарттары негізінде сыртқы бағалау әдіснамасын түсіндіру бойынша семинарлар ұйымдастырылды. ССК сапары 2022 жылға жоспарланған.

Аккредиттелген жоғары оқу орындары мен ББ бойынша есептер мен шешімдер IAAR сайтында "сыртқы сараптама комиссиясының есептері мен шешімдері" және "тізілім" бөлімдерінде жарияланған.

Сонымен қатар, барлық ақпарат Жоғары білім берудегі сапаны қамтамасыз ету жөніндегі Еуропалық тізілімнің (EQAR) сайтында жарияланған. Барлық IAAR аккредиттелген білім беру ұйымдары мен білім беру бағдарламалары DEQAR дерекқорына автоматты түрде қосылады. DEQAR еуропалық тізілімі еуропалық деңгейде танылған сапаны қамтамасыз ету агенттіктері

аккредиттеген білім беру бағдарламалары мен білім беру ұйымдарының тізілімі болып табылады.

IAAR API жүйесі арқылы аккредиттеу шешімдері мен есептерін автоматты түрде жіберуге арналған, Эразмус+ жобасы аясында «DEQAR арқылы Еуропалық жоғары білім кеңістігінде сапаны қамтамасыз етудің ауқымы мен мүмкіндіктерін кеңейтуді әзірледі. IAAR DEQAR Дерекқорына Қазақстан, Қырғызстан, Тәжікстан, Ресей, Беларусь, Молдова, Румыния және Украинаның 93 білім беру ұйымының 2380 есебін енгізді. (<https://www.eqar.eu/register/agencies/agency/?id=30&cn-reloaded=1>). DEQAR-ға білім беру бағдарламалары мен білім беру ұйымдарын енгізу олардың ESG сапаны қамтамасыз ету стандарттарына сәйкестігін растайды және еуропалық жоғары білім беру кеңістігінде аккредиттелген білім беру бағдарламаларын тануға негіз болып табылады.

Осылайша, IAAR білім беру ұйымдарын халықаралық институционалдық аккредиттеуді, шетелдік жоғары оқу орындарының білім беру бағдарламаларын бағдарламалық және бастапқы бағдарламалық аккредиттеуді жүргізе отырып, олардың білім беру және ғылыми қызметінің тиімділігі мен сапасын арттыруға, білім беру бағдарламаларын сапалы жаңартуға, оқытудың жаңа технологияларын енгізуге жәрдемдеседі, сапа мәдениетін дамытуға, сондай-ақ білім беру ұйымдарының білім беру қызметтерінің сыртқы нарығына шығуына ықпал етеді. IAAR халықаралық аккредиттеу қызметтері нарығында жоғары бәсекеге қабілеттілігін көрсете отырып, Шығыс Еуропа мен Орталық Азияның 12 мемлекетінің жоғары оқу орындарына сыртқы бағалауды табысты жүргізуде.

1.2 Ұлттық және шетелдік сарапшылардың сапалық әлеуетін кеңейту және арттыру

IAAR өзінің миссиясы мен стратегиялық даму мақсаттарын басшылыққа ала отырып, жоғары білім беру сапасын сыртқы қамтамасыз ету рәсімдерінің түпкі мақсаттарына қол жеткізу үшін сараптамалық әлеуеттің сапасын арттыруға ерекше мән береді. ББҰ және/немесе ББ сапалы бағалау жүргізу үшін IAAR басшылығы сарапшыларды іріктеуге және даярлауға ерекше назар аударады. IAAR сарапшыларының дерекқорына ЖОО жұртшылығының өкілдері, шетелдік сарапшылар, жұмыс берушілер мен студенттер кіреді.

Сараптамалық әлеует деңгейін арттыру мақсатында IAAR сарапшылардың қолда бар дерекқорының сапалы жаңартылуына тұрақты мониторингті жүзеге

асырады. 2021 жылы IAAR сараптамалық әлеуетіне әлемнің 35 елінен 4000-ға жуық академиялық қоғам өкілдері кіреді. Сарапшылардың әр санаты үшін сапаны бағалауға ең тәжірибелі мамандарды тартуға мүмкіндік беретін белгілі бір іріктеу критерийлері белгіленген. Іріктеу критерийлері мен талаптары IAAR сыртқы сарапшысының сараптамалық қызметін реттеу жөніндегі ережеде айқындалған.

IAAR сарапшылардың өзара алмасуын жүзеге асыра отырып, шетелдік аккредиттеу агенттіктерімен белсенді жұмыс істейді. Соңғы 10 жыл ішінде IAAR ССК құрамына ASIIN, ACQUIN, FIBAA, WFME, AIC, ANACEC, Rosaccredagency сарапшылары, Ұлыбритания, Германия, Франция, Греция, Түркия, Польша, Чехия, Эстония, Литва, Украина, Беларусь, Қырғызстан және басқа да елдердің шетелдік білім беру ұйымдарының өкілдері қатысты. IAAR шетелдік серіктестері ұсынған сарапшылар кәсіпқойлықты, құзыреттілік пен мәдениеттің жоғары деңгейін сипаттайды.

2021 жылы IAAR институционалдық, мамандандырылған (бағдарламалық) аккредиттеу рәсімдеріне қатысу үшін шетелдік сарапшыларды тарту бойынша Шығыс Еуропа және Орталық Азия шет мемлекеттерінің білім беру ұйымдарымен және ЖОО қауымдастықтарымен сындарлы өзара іс-қимылды жалғастырды. Аккредиттеу рәсімдеріне шетелдік сарапшылар тартылды: Мельник В.А. б. ғ. д., Гомель мемлекеттік медицина университеті (Беларусь), Иванникова В. Ю. т. ғ. к., доцент Ұлттық авиация университеті (Украина); Natalie Aleksandra Gurviť-Suits PhD докторы, Tallinn University of Technology (Эстония); Ахмадиева Р. Ш., РТ ғылымының еңбек сіңірген қайраткері, Қазан мемлекеттік мәдениет және өнер институтының ректоры (Ресей); Гутковская С.В. ф. ғ. к., профессор, Беларусь мемлекеттік мәдениет және өнер университетінің Хореография кафедрасының меңгерушісі. ANACEC (Молдова) ұсынысы бойынша шетелдік сарапшылардың қатарына 8 адам қатысты, оның ішінде Илие Нука, Электромеханика және метрология кафедрасының меңгерушісі, Молдова техникалық университеті, Gavriluta Vadim, pro-rector University of European Political and Economic Studies "CONSTANTIN STERE", Elena Petrov, PhD, Physical Education and қауымдастырылған профессоры sports state university / tiraspol state university, ANACEC сарапшысы және басқалар. 2021 жылы медициналық бейіндегі шетелдік сарапшылар құрамын кеңейтуге көп көңіл бөлінді. Мысалы, 2021 жылы медициналық білім беру ұйымдары мен

медициналық білім беру бағдарламаларын халықаралық аккредиттеуге қатысу үшін серіктес агенттіктерден 23 шетелдік сарапшы тартылды.

Сараптамалық пулды кеңейту агенттігі қызметінің маңызды бағыты студенттер мен жұмыс берушілер арасынан сарапшылар санын көбейту болды. Мысалы, медициналық білім беру ұйымдары мен білім беру бағдарламаларын аккредиттеу үшін 2021 жылы 16 сарапшы - білім алушы және 16 сарапшы-жұмыс беруші тартылды. Олардың қатарында Э. Р. Мирзоян, Дерматология және жыныстық жолмен берілетін инфекциялар ғылыми-медициналық орталығы (Ереван қ., Армения), Е. А. Качагина, облыстық туберкулезге қарсы диспансер (Ульяновск қ., Ресей), Н. С. Рябая, "Луми-дент" клиникасы (Украина, Киев қ.) және басқалары бар. Аккредиттеудің барлық рәсімдерінде студенттерді әрбір бағаланатын кластерге тарту бойынша ENQA талаптары сақталды.

Траншекаралық мүмкіндіктердің дамуымен IAAR ағылшын тілін білетін ұлттық сарапшылар базасын кеңейту өзекті болып отыр. Сараптамалық әлеуетті арттыру мақсатында IAAR базаны шет тілдерін меңгерген сарапшылармен толықтыруға ерекше назар аударды.

В 2021 году в журнале «Education. 2021 жылы ұлттық және халықаралық сарапшылар сараптамалық қызмет тәжірибесімен тек ССК сапарының уақыты ғана емес, сонымен қатар өткізілетін форумдарда, семинарларда, сондай-ақ IAAR «Education. Quality Assurance». журналының беттерінде белсенді түрде бөлісті. 2021 жылы «Education».

Quality Assurance " білім беру сапасын қамтамасыз ету мәселелері бойынша IAAR сарапшыларының 14 мақаласы жарияланды. Мысалы, Тәжікстан сарапшылары И. Т. Амонзода, М. Н. Тошматов "интернационалдандыру жоғары оқу орындарының бәсекеге қабілеттілігінің факторы ретінде", сарапшы Ефимова Е.М. – "білім сапасын бағалаудың жаңа әдіснамалық тәсілі туралы", сарапшы Н. А. Кулагина - "өңірлік университетте жоғары білім сапасын қамтамасыз ету құралдары" тақырыбында мақала жариялады және басқалар. "Education. Quality Assurance" 2021 жылы білім беру сапасын қамтамасыз ету бойынша барлық халықаралық желілерге бағытталған агенттік сарапшыларының мақалалары жарияланды.

IAAR-дың аккредиттеу агенттіктерімен және сарапшылармен ынтымақтастығы IAAR сарапшыларының жоғары кәсібилігі мен сұранысын көрсетеді, сараптамалық қызметтің тиімділігін арттыруға, пікір алмасуға, үздік тәжірибені жинақтауға және таратуға мүмкіндік береді. 2021 жылы IAAR 10

жылдық мерейтойлық форумы кезінде үздік сарапшылар марапатталды және марапатталды. Сараптамалық әлеуетті арттыру бойынша IAAR қызметінің маңызды бағыты "сыртқы сарапшыларды даярлау, қайта даярлау және олардың біліктілігін арттыру жөніндегі Ережеге" сәйкес сарапшыларды оқыту және даярлау болып табылады. Оқыту семинарларында тыңдаушылар теориялық бөлімді: IAAR белгіленген талаптары, әр түрлі аккредиттеу рәсімдерінің мазмұны, IAAR және ESG стандарттары, этикалық мінез-құлық принциптерін меңгереді. Мұндай семинар шеңберінде сарапшыларға кандидаттарды даярлау міндетті болып табылады және ССК құрамына енгізу үшін негіз болады. Дайындықтың 2-ші деңгейінде ССК құрамындағы сарапшылардың функцияларына сәйкес практикалық тапсырмалар беріледі. 2-деңгейдегі тапсырмаларды сәтті орындаған кезде кандидат сарапшылар базасына енгізіледі және санат беріледі (1, 2, 3).В

2021 жылы қолданыстағы және жаңа сарапшылар үшін төрт семинар-тренингтер өткізуді көздейтін 2020 жылы басталған "IAAR сарапшыларын кәсіби дамыту бағдарламасы" іске асырылуын жалғастырды. 2021 жылғы 15 наурызда осы on-line бағдарламасы шеңберінде институционалдық және мамандандырылған аккредиттеу стандарттарына сәйкестікке сапаны сырттай бағалау құралдарын қолдану бойынша семинар-тренинг, ЖОО-ды одан әрі жақсарту бойынша ұсынымдарды әзірлеу тәсілдері өтті. Семинар Қазақстан, Қырғызстан, Ресей, Беларусь, Ұлыбритания және басқа да елдердің академиялық қоғамдастығы мен студенттік қоғамдастығының 40-тан астам өкілдерін біріктірді. Семинар-тренинг шеңберінде ЖОО-ның өзін-өзі бағалау бойынша есептерінің IAAR стандарттарына сәйкестігін анықтау бойынша кейстермен жұмыс, ЖОО-ға сапары кезінде фокус-топтармен сұхбат құру қағидаттарын игеру бойынша іскерлік ойындар ұйымдастырылды.

2021 жылғы 18 сәуірде IAAR сарапшыларды даярлау және біліктілігін арттыру бойынша семинар ұйымдастырды, оған Қазақстан, Қырғызстан, Ресей, Тәжікстан және Беларусь жоғары оқу орындарының оқытушылары мен студенттері, сондай-ақ Қырғызстанның тәуелсіз аккредиттеу агенттіктерінің өкілдері қатысты.

2021 жылғы 1 шілдеде IAAR институционалдық және бағдарламалық аккредиттеу шеңберінде сыртқы бағалауды жүргізуге өтінім берген Қырғыз Республикасының жоғары оқу орындарының өкілдері үшін "сапа кепілдіктерінің ішкі жүйесі және оның нәтижелілігін бағалау" тақырыбында вебинар өткізді.

Вебинар сапа кепілдігінің (қамтамасыз етудің) ішкі жүйесінің үлгілері; білім берудегі сапа кепілдігінің (қамтамасыз етудің) тетіктері; сапа кепілдігінің (қамтамасыз етудің) ішкі жүйесінің нәтижелілігін бағалау құралдары сияқты өзекті мәселелерді қарастыруға арналды.

2021 жылдың 2 шілдесінде IAAR білім беру ұйымдарына CCK сапарына сарапшыларды даярлау бойынша вебинар өткізді. Вебинарға Қазақстан, Беларусь, Қырғызстан және Украина академиялық қауымдастығының өкілдері қатысты. Вебинар 4 сессияны қамтыды, оның негізгі мақсаты-институционалдық және мамандандырылған (бағдарламалық) аккредиттеу бойынша ББҰ өзіндік есебін рецензиялау бойынша дағдылар мен құзыреттерді қалыптастыру; IAAR стандарттары мен критерийлеріне сәйкестігіне (сәйкессіздігіне) ББ талдау және бағалау жүргізу; IAAR талаптарына сәйкес CCK сапарының нәтижелері туралы есепті қалыптастыру және т. б.

IAAR әрдайым студенттерді сапалы сараптамалық қызметке дайындайды. 2021 жылдың 18 қарашасында IAAR сарапшы студенттерді CCK сапарына дайындау бойынша вебинар өткізді. Вебинар жұмысына шетелдік және қазақстандық жоғары оқу орындарының 20 студенті, оның ішінде Альянс студенттері ұсынған Қазақстан қатысты. ESG және студенттік орталықтандырылған оқыту сапасын қамтамасыз ету стандарттары негізінде вебинарда ББҰ/ББ халықаралық аккредиттеуді жүргізу принциптері мен кезеңдері, IAAR сараптамалық қызметіне қойылатын талаптар, CCK құрамындағы студент-сарапшылардың рөлі қаралды. Интерактивті режимде 3 кейспен жұмыс жүргізілді: IAAR мамандандырылған аккредиттеу стандарттары мен критерийлерін түсіну; іскерлік ойын: сапар барысында фокус-топтармен сұхбат жүргізу; ББҰ өзін-өзі бағалау бойынша есептермен жұмыс істеу және жақсарту бойынша ұсыныстар әзірлеу. Кейстермен жұмыс студенттерге IAAR сарапшысы ретінде жұмыс істеудің нақты дағдылары мен құзыреттерін қалыптастыруға мүмкіндік берді.

Сараптамалық кеңестер туралы әзірленген Ережеге сәйкес Агенттік сертификатталған сарапшылардың дерекқорынан бағыттар бойынша сараптамалық кеңестер қалыптастырады. Агенттік жекелеген сарапшыларды сапаны бағалау саласындағы қазақстандық және халықаралық іс-шаралардың жұмысына қатысу үшін тапсырады.

Тәжірибе алмасу мақсатында ұлттық және шетелдік сарапшылар форумдар, конгрестер, конференциялар, дөңгелек үстелдер, workshops және тренингтер

өткізуге белсенді қатысады. IAAR сарапшылары аккредиттеу және рейтинг рәсімдері бойынша әдістемелік нұсқаулықтарды әзірлеуге белсенді қатысады, мақалалар жариялайды. IAAR сарапшыларының кәсіби қызметі этикалық мінез-құлық пен сарапшының құзыреті анықталған нормативтік құжаттар кешенімен реттеледі. "IAAR сарапшысының мүдделер қақтығысының жоқтығы туралы мәлімдемесі" және "сарапшының Этикалық кодексі" IAAR веб-сайтында "Сарапшылар" бөлімінде жарияланған.

Сапаны қамтамасыз етудің маңызды құралдары агенттіктің қызметін үнемі жетілдіруге ықпал ететін сертификатталған сарапшылардың жыл сайынғы сауалнамалары болып табылады.

2021 жылы "2019-2020 жылдары Орталық Азия және Еуропа мемлекеттері сарапшыларының сауалнамасының нәтижелері бойынша талдамалық есеп" дайындалды. Жүргізілген талдауға сәйкес, ББ IAAR сыртқы бағалау процедурасы жоғары деңгейде ұйымдастырылған. Сарапшылардың көпшілігі жетекші халықаралық аккредиттеу агенттігінде IAAR ретінде жұмыс істеу мүмкіндігін тартады. Сарапшылар оқытуға, жаңа дағдыларды, кәсіби құзыреттіліктерді алуға және әртүрлі оқу орындарындағы әріптестерімен тәжірибе алмасуға мүдделі. Сауалнама нәтижелеріне сәйкес сарапшылар ССК сапарын күндізгі форматта ұйымдастыруды және өткізуді жөн көреді, өйткені олар онлайн форматта халықаралық аккредиттеу рәсімін өткізу кезінде жүктеменің артқанын атап өтеді. Жоғары пайыз - сарапшылардың 98% - ы IAAR үйлестірушілерінің жұмысын оң және тиімді бағалайды. Сарапшылар ССК-ның үйлесімді алқалы жұмысын, жайлы жағдайды және IAAR төрағалары мен үйлестірушілерінің тұрақты қолдауын атап өтеді.

Осылайша, 2021 жылы IAAR мақсаттының жұмысы, оның ішінде сарапшылар үшін үнемі өткізілетін оқыту семинар-тренингтерінің, шетелдік серіктес агенттіктермен тығыз ынтымақтастықтың және рәсімдерді жүргізу әдіснамасын жетілдірудің арқасында ұлттық және халықаралық сарапшылардың сапалы өсуі байқалады.

1.3 Агенттіктің персоналды басқару жүйесін жетілдіру

IAAR дамуының миссиясы мен стратегиялық мақсаттары жобалық тәсілдің ұйымдастырушылық құрылымы мен қолданылуын анықтады. Құрылымдық бөлімшелер мен қызметкерлердің қызметі ҚР заңнамасымен және IAAR ішкі құжаттарымен реттеледі.

Байқау кеңесі, Аккредиттеу Кеңесі, апелляцияны қарау жөніндегі Комиссия, саралау мәселелері жөніндегі консультациялық кеңес және қызмет бағыттары бойынша сараптамалық кеңестер жұмыс істейді. Агенттіктің қызметіне жалпы басшылықты Бас директор жүзеге асырады. 2021 жылы ұйымдық құрылымда мынадай өзгерістер болды: бас директордың халықаралық қызмет жөніндегі орынбасары лауазымы енгізілді, байқау кеңесінің құрамы, объективті себептер бойынша ТЖКБ Сараптау кеңесінің құрамы өзгерді. Жоғары білім берудегі сапаны қамтамасыз ету жөніндегі Еуропалық қауымдастықтың (ENQA) ұсынымына сәйкес 2021 жылғы желтоқсаннан бастап агенттіктің Бас директоры А.Б. Жұмағұлова Аккредиттеу Кеңесінің құрамына кірмейді (27.08.2021 ж. №61 хаттама).

IAAR - да тұрақты негізде 20 қызметкер жұмыс істейді. IAAR қызметкерлерінің функционалдық міндеттері мен жауапкершілігі лауазымдық нұсқаулықтар мен жұмыс жоспарларында анықталған. Байланыс күнделікті өзара әрекеттесу, апта сайынғы кездесулер, ішкі аудит арқылы жүзеге асырылады. IAAR үйлестірушілері ССК-ның әр сапарынан кейін сауалнаманы толтырады. Мұның бәрі жұмысқа оң әсер етеді және аккредиттеу рәсімдерін жетілдіруге мүмкіндік береді.

IAAR өз қызметкерлерінің құзыреттілігін "ENQA сапасын қамтамасыз етудің кәсіби құзыреттілігі шеңберінің" талаптарына сәйкес арттыруға тырысады, мұнда ENQA-ға мүше агенттіктерде сапаны қамтамасыз ету және сапаны арттыру бойынша мамандардың жалпы негізгі құзыреттері айқындалған. ENQA ұсынымдарына және ENQA сапасын қамтамасыз етудің кәсіби құзыреттерінің шеңберіне сәйкес адам ресурстарын дамытудың 2020-2023 жылдарға арналған жоспары өзектендірілді, сондай-ақ Агенттік қызметкерлерінің кәсіби құзыреттерін қалыптастыру тұрғысынан лауазымдық нұсқаулықтар, жоспарлау және есептілік қайта қаралды.

2019-2023 жылдарға арналған Адами ресурстарды дамыту жоспарына сәйкес IAAR қызметкерлері білім беру және сапаны қамтамасыз ету мәселелері бойынша түрлі конференцияларға, семинарларға және форумдарға қатысу арқылы кәсіби құзыреттілікті арттырады. 2021 жылы Агенттік қызметкерлері келесі іс-шараларға қатысты: KUTEL оқыту мультимедиялық курсы (2020 ж. Қазан-2021 ж. ақпан); KUTEL жобасы шеңберінде "жаңа технологияларды пайдалана отырып, оқытудағы сапаны қамтамасыз ету процестерін жетілдіру" білім беру сапасын қамтамасыз ету бойынша вебинарлар сериясы (2021 ж. 21-29

маусым); ҚР ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларын әзірлеушілер мен сарапшыларға арналған "білім беру бағдарламаларын әзірлеудің ұлттық және халықаралық тәжірибесі" оқыту семинар-тренингі (2021 ж.28-29 маусым); KUTEL жобасын іске асыру шеңберінде "TEL Innovations and Quality in Education" халықаралық конференциясы (2021 ж. 11-13 қазан) және басқалар.

Агенттік қызметкерлері білім беру сапасын қамтамасыз ету, тәжірибе алмасу саласындағы үздік тәжірибелермен танысу мақсатында түрлі халықаралық форумдар мен конференцияларға үнемі қатысады. IAAR бас директоры А. Б. Жұмағұлова XIX Пастухов оқуларында "пандемиядан кейінгі кезеңдегі үздіксіз білім берудің мүмкіндіктері мен перспективалары" ғылыми-практикалық конференциясында "халықаралық аккредиттеу: IAAR on-line форматындағы тәжірибесі" атты баяндама жасады (Ярославль қ., РФ, 26 мамыр 2021 жыл); "халықаралық аккредиттеу – білім беру сапасын жаһандық қамтамасыз ету парадигмасы "баяндамасымен -" білім беру сапасын қамтамасыз ету құралдары: тік контекст және институционалдық мүдделер " дөңгелек үстелінде (Нұр-Сұлтан қ., 2021 жылғы 19 мамыр) және т. б.

ҚР БҒМ Erasmus+ бағдарламасының ұлттық кеңесімен (Astana IT University, 2021 жылғы 16-18 қыркүйек, Нұр-Сұлтан қ.) бірлесіп ұйымдастырған "Жоғары білім сапасын қамтамасыз ету: ұлттық деңгейдегі тетіктер және институционалдық имплементация" халықаралық өңірлік семинарының жұмысына Бас директор А. Б. Жұмағұлова және кеңесші О. А. Яновская қатысты. Семинарда Еуропалық Одақ елдерінің жоғары білім беру сапасын арттыру жүйесінің тәжірибесі қаралды, Қазақстандағы қолданыстағы сапаны қамтамасыз ету жүйесіне және ұлттық деңгейде сапаны қамтамасыз ету құралдарын қалыптастыру жолына талдау жасалды.

2021 жылғы 22 қарашада Стратегиялық даму жөніндегі кеңесші Г. К. Искакова ССР сарапшыларының қатысуымен "жоғары оқу орындарында педагогтарды даярлау сапасын арттыру және бастаушы педагогтарды қолдау" ұлттық семинарында жоғары оқу орындарында педагогтарды даярлау сапасын қамтамасыз етудің ұзақ мерзімді стратегиясын әзірлеу мақсатында сөз сөйледі. Семинарға қатысушылар "Қазақстандағы білім беру сапасын бағалау саясаты" елдік шолуды дайындау нәтижелері бойынша білім беру сапасын бағалаудың ұлттық тәсілдерінің күшті және әлсіз жақтарын талқылап, одан әрі жақсарту үшін ұсыныстар берді.

Жоба жетекшісі Д. Бекенова Омбы қаласында (РФ, 2021 жылғы 14 мамыр) өткен "Орта кәсіптік білім берудің цифрлық трансформациясы жағдайындағы оқытудың заманауи технологиялары" атты өңіраралық ғылыми - практикалық конференцияға қатысып, баяндама жасады.

IAAR қызметкерлері ұлттық және халықаралық серіктестер ұйымдастырған түрлі форумдарға қатысу арқылы біліктілігін арттырады. Мысалы, 2021 жылғы 10 желтоқсанда кеңесші О. А.Яновская, Бас директордың халықаралық ынтымақтастық жөніндегі бас директордың орынбасары Т. Қанапьянов және ақпараттық-талдау жобасының жетекшісі Н. Қыдырмина Эразмус+ SAGRIS жобасы шеңберінде "Ресей мен Қазақстанның аграрлық жоғары оқу орындарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің халықаралық ғылыми қоғамдастыққа интеграциялану жолындағы перспективалары" атты Халықаралық форумға қатысты.

Қызметкерлердің кәсіби даму процесін IAAR басшылығы жоспарлайды және бақылайды, ішкі кеңестерде, сондай-ақ ПОҚ шеңберінде қаралады. 2019-2023 жылдарға арналған Адами ресурстарды дамыту жоспарына сәйкес IAAR қызметкерлері Агенттіктің стратегиялық мақсаттары мен міндеттерін жүзеге асыруы үшін қажетті жеке және кәсіби құзыреттерді дамытады.

2. 2. Білім беру сапасын қамтамасыз ету мониторингі және Ұлттық жүйелер мен білім беру ұйымдарын дамытуға үздік әлемдік тәжірибені енгізу

2.1 Аккредиттеуден кейінгі мониторинг рәсімдері мен ережелерінің сапасын арттыру

Аккредиттеуден кейінгі мониторинг аккредиттеудің тиісті түрінің өлшемшарттарына сәйкес аккредиттелген білім беру ұйымының және/немесе білім беру бағдарламаларының сыртқы сараптама комиссиясының ұсынымдарын іске асыру мониторингі мақсатында жүргізіледі. Аккредиттеуден кейінгі мониторинг жүргізу сапасын арттыру мақсатында аккредиттелген ББ аккредиттеу туралы куәлікті алған сәттен бастап барлық мерзім ішінде ССК ұсынымдарын іске асыру жөніндегі өз қызметі туралы ақпаратты қамтитын және аккредиттеу стандарттарына сәйкес ББ-дағы барлық өзгерістер туралы ақпаратты қамтитын аралық есепті IAAR-ға жібереді.

2021 жылы аккредиттеуден кейінгі мониторинг рәсімінен 57 ББ өтті, оның ішінде 20 ЖОО (оның ішінде 5 - шетелдік), 35 колледж, 1 үздіксіз кәсіптік білім

беру ұйымы және институционалдық аккредиттеу шеңберінде 1 мектеп. Мамандандырылған (бағдарламалық) аккредиттеу шеңберінде 2021 жылы аккредиттеуден кейінгі мониторингтен 808 ББ өтті, оның ішінде 612 ЖОО ББ және 196 ТЖКБ ББ.

Катаркөл Ауыл шаруашылығы колледжінің "Ветеринария" ББ қоспағанда, барлық білім беру ұйымдары аккредиттеуден кейінгі мониторингтен сәтті өтті. Аккредиттеу Кеңесі постмониторинг бойынша есеп бермеуіне байланысты жоғарыда аталған ББ аккредиттеу туралы куәліктің қолданылуын тоқтата тұру туралы шешім қабылдады.

ББҰ және/немесе ББ аккредиттеуден кейінгі мониторинг жүргізу нәтижелері бойынша сараптамалық топтардың есептері, аккредиттеуден кейінгі мониторинг жөніндегі Аккредиттеу Кеңесінің қабылданған шешімдері туралы ақпарат Агенттіктің сайтында орналастырылған.

2021 жылы сапаны қамтамасыз етудің ішкі жүйесі шеңберінде және аккредиттеуден кейінгі мониторинг бойынша есептердің сапасын арттыру мақсатында аккредиттеуден кейінгі мониторинг жүргізу мәселелері бойынша жұмыс кеңестері өткізілді, осы процесті қамтамасыз ету бойынша әдістемелік материалдар әзірленді. Мәселен, 2021 жылғы 28 маусымда IAAR процестерін тиімді басқаруды қамтамасыз ету және оларды үнемі жақсарту мақсатында Бас директор А. Жұмағұлова білім беру ұйымдарының аккредиттеуден кейінгі мониторингін жүргізудің өзекті мәселелері және аккредиттелген білім беру ұйымдарының ССК ұсынымдарын іске асыру сапасын қамтамасыз ету тетіктері бойынша Агенттік қызметкерлерімен кеңес өткізді. 2021 жылы аккредиттеуден кейінгі мониторинг бойынша сараптамалық топтың есебін жазу бойынша нысан (үлгі) және талаптар әзірленді, оған "Аккредиттеу Кеңесі үшін ұсынымдар" бөлімі енгізілді.

2.2 Білім беру сапасын қамтамасыз етудің ұлттық жүйелерін жетілдіруде IAAR аналитикалық әлеуетін арттыру

2019 – 2023 жылдарға арналған даму стратегиясын іске асыру, аккредиттеу рәсімдерін жүргізу сапасын жақсарту және негізгі стейкхолдерлерден кері байланыс алу шеңберінде IAAR талдамалық қызметті жүзеге асырады және әзірленген құжаттар мен материалдарды көпшілікке ұсынады. 2021 жылы негізгі стейкхолдерлерге: Орталық Азия және Шығыс Еуропа мемлекеттерінің аккредиттелген ББ және сарапшыларына сауалнама жүргізілді және оның нәтижелері бойынша 2019-2020 жылдарға арналған ССК сапарынан кейінгі кері байланыс нәтижелері бойынша талдамалық есеп дайындалды.

Кері байланыс тетіктерін жетілдіру мақсатында "2020 жылға арналған IAAR сарапшыларының сауалнамасының нәтижелері бойынша талдамалық анықтама" және "талдамалық анықтама: 2020 жылға арналған IAAR аккредиттелген білім беру ұйымдарының сауалнамасы" дайындалды.

IAAR аккредиттелген ББ сауалнамасының нәтижелері бойынша талдамалық анықтама жыл сайын жасалады және IAAR ішкі сапаны қамтамасыз ету жүйесін қайта қарау және жетілдіру кезінде пайдаланылады. Сауалнаманың мақсаты-аккредиттеу рәсімін жүргізуге ББ қанағаттану дәрежесін анықтау, осы рәсімдердің білім беру қызметтерінің бәсекеге қабілеттілік деңгейін одан әрі арттыруға әсер ету дәрежесін зерделеу. 2020 жылы сауалнамаға IAAR-да институционалдық және/немесе мамандандырылған (бағдарламалық) аккредиттеуден өткен 53 ББ қатысты. Олардың арасында Қазақстан, Қырғыз Республикасы, Тәжікстан, Ресей Федерациясы, Румыния және Украина бар.

Есепті кезеңде 521 ББ аккредиттелген, оның ішінде 465 жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары және 56 – техникалық және кәсіптік білім. Шетелдік жоғары оқу орындарында 45 білім беру бағдарламасы аккредиттелген.

Жүргізілген сауалнама нәтижелері бойынша ББ аккредиттеу рәсімінен өткеннен кейін білім беру сапасы мен білім алушылардың даярлық деңгейінің мәдениетін арттыру серпіні байқалады. ББ IAAR бағалаудың ашықтығы мен объективтілігінің жоғары деңгейін, стандарттардың халықаралық талаптарға сәйкестігін, сарапшылардың кәсібилігі мен құзыреттілігін атап өтеді, бұл аккредиттеу институтына сенімділік пен сенім туралы айтады. IAAR сайтында

ақпараттың қолжетімділігінің жоғары деңгейі, аккредиттеу және рейтингтер туралы материалды кеңінен беру жеке атап өтіледі.

IAAR аккредиттеу білім беру ұйымдарының дамуына, стратегиялық жоспарлауды жақсартуға, сапаны қамтамасыз етудің ішкі жүйесін енгізуге, білім алушылар мен жұмыс берушілердің ББ әзірлеуге қатысуын кеңейтуге, студенттерге бағытталған оқытуды, инновациялық әдістерді енгізуге, ПОҚ біліктілігін арттыруға, техникалық базаны нығайтуға және ғылыми қызметті коммерцияландыруға айтарлықтай әсер етті. Халықаралық индекстелетін басылымдарда ПОҚ жарияланымдарының саны артты. Студенттердің өзін-өзі басқарудағы рөлі артты, студенттерді даярлаудың тәжірибеге бағдарлануы, білім алушыларды әлеуметтік қолдау және түлектерді жұмысқа орналастыру тетіктері кеңейді.

IAAR трансшекаралық халықаралық аккредиттеуден өткен жоғары оқу орындарының мониторингі аясында "2019-2021 жылдардағы Ресей Федерациясының жоғары оқу орындарын халықаралық аккредиттеу бойынша Аналитика" дайындалды.

Сарапшылардың сауалнамасының нәтижелері бойынша талдамалық анықтама.

IAAR сарапшыларының жыл сайынғы сауалнамасы ССК сапарларын ұйымдастыру шарттарына қанағаттану дәрежесін анықтауға, IAAR қызметкерлерінің жұмысын бағалауға бағытталған. 2021 жылы сарапшылардың 2020 жылғы сауалнамасын жүргізу нәтижелері бойынша талдамалық есептер дайындалды. Жүргізілген талдауға сәйкес білім беру ұйымдарының IAAR сыртқы бағалау рәсімі жоғары деңгейде ұйымдастырылған. Сарапшылардың көпшілігі жетекші халықаралық аккредиттеу агенттігінде IAAR ретінде жұмыс істеу мүмкіндігін тартады. Сарапшылар оқытуға, жаңа дағдыларды, кәсіби құзыреттіліктерді алуға және әріптестерімен тәжірибе алмасуға мүдделі. Сарапшылардың жоғары пайызы - 98% IAAR үйлестірушілерінің жұмысын тиімді деп бағалайды, ССК-ның үйлесімді алқалы жұмысы, жайлы жағдай және IAAR төрағалары мен үйлестірушілерінің тұрақты қолдауын атап өтіледі.

Сарапшылардың 2020 жылғы сауалнамасын бағалау және талдау нәтижелері бойынша келесі ұсыныстар берілді:

1. Кейбір қайталануды болдырмау үшін Қазақстан Республикасының мамандандырылған аккредиттеудің жекелеген стандарттарында белгілі бір өлшемшарттарды қайта қарау.

2. Мүмкіндігінше офлайн форматта халықаралық аккредиттеу рәсімін жүргізу.

3. Уақыт белдеулеріндегі айырмашылықты есепке алу және білім беру ұйымы қызметінің нәтижелеріне неғұрлым жан-жақты талдау мен бағалау жүргізу үшін ССК-ның онлайн форматтағы сапарының ұзақтығын 4 күнге дейін ұлғайту.

4. ССК есебіне қойылатын талаптарды неғұрлым егжей-тегжейлі талқылау үшін студент-сарапшыларға және жұмыс беруші-сарапшыларға жеке оқыту семинарларын өткізу.

5. Өзін-өзі бағалау есептерін рецензиялау мерзімдерін және ССК есептерін дайындау уақытын ұлғайту.

IAAR сапаны қамтамасыз етудің ішкі жүйесінің (бұдан әрі-ПОО) маңызды құралы ССК есептерін және сарапшылардың ұсынымдарын кешенді зерделеу және талдау, жоғары оқу орындарының өзекті мәселелері мен даму перспективаларын анықтау, сапаны қамтамасыз етудің жаңа тәсілдерін айқындау мақсатында ССК есептерін жыл сайынғы талдауы болып табылады. 2021 жылы 467 ББ бойынша ССК (2020 жыл үшін) есептеріне талдау жүргізілді. 24 қазақстандық ЖОО-ның ССК есептерінде ұсынылған ұсынымдар олардың әрбір стандарт бойынша қызметін бағалауды қорытындылауға және одан әрі дамыту жөнінде ұсыныстар беруге мүмкіндік берді. 2020 жылғы ССК есептеріне жүргізілген талдауға сәйкес ұсынымдардың ең көп саны-19% "білім беру бағдарламасын басқару" стандарты бойынша берілген. "Білім беру бағдарламасын әзірлеу және бекіту" стандарты бойынша ұсынымдардың 17% - ы ұсынылды. "Профессорлық-оқытушылық құрам және оқытудың тиімділігі" (14%), "білім алушылар" (13%) және "білім беру ресурстары және студенттерді қолдау жүйелері" (12%) стандарттары бойынша ұсынымдардың шамамен бірдей саны алынды. "Білім беру бағдарламаларын тұрақты мониторингілеу және мерзімді бағалау" және "жұртшылықты ақпараттандыру" стандарттары бойынша ұсынымдар жалпы санның 10% - құрады. "Студенттік орталықтандырылған оқыту, оқыту және үлгерімді бағалау" және "ақпаратты басқару және есеп беру" стандарттары бойынша сарапшылардың ұсынымдарының үлесі тиісінше 8% және 6% құрайды.

Есепті кезеңде IAAR сарапшыларымен, аккредиттелген жоғары оқу орындарымен және ТЖКБ ұйымдарымен кері байланыс тетіктерін жетілдіру мақсатында ВЭК сапарынан кейін кері байланыс сауалнамасы, аккредиттелген

білім беру ұйымдары мен IAAR сарапшыларының сауалнамасы мәселелері қайта қаралды.

Сауалнамалардың барлық түрлерін талдау нәтижелері сараптамалық кеңестердің қарауына шығарылады және шешімдер қабылдау үшін бас директорға ұсынымдар түрінде ұсынылады.

IAAR қызметі туралы жыл сайынғы есеп IAAR қызметінің барлық бағыттары бойынша ақпаратты қамтиды және бақылау кеңесіне ұсынылады. IAAR стратегиясын іске асырудың 2021 жылға арналған жоспарына сәйкес білім және ғылым саласындағы уәкілетті орган үшін IAAR қызметі туралы есеп дайындалды. Жыл сайын Қырғыз Республикасының аумағында IAAR қызметі туралы жыл сайынғы есеп әзірленеді және жарияланады. Бұл есеп Қырғыз Республикасының Білім және ғылым министрлігіне 2021 жылғы 25 желтоқсанда ұсынылды.

2021 жылы IAAR аккредиттеу қызметіне жүргізілген мониторинг және халықаралық мамандандырылған аккредиттеуді жүргізу процесінде ЖОО-ның қызметінің жай-күйін бағалау ЖОО-ның қызметінің перспективалық бағыттарын, іске асырылатын білім беру бағдарламаларын айқындауға мүмкіндік береді, ал ұсынылған ұсынымдарды іске асыру жекелеген ЖОО қызметінің сапасына да, жалпы жоғары білім беру жүйесіне де оң әсерін тигізеді. IAAR аналитикалық қызметі арқылы білім беру сапасын қамтамасыз ету саласындағы үздік тәжірибені жалпылау және даму үрдістерін айқындау нәтижелерін ұлттық және халықаралық деңгейдегі мүдделі стейкхолдерлер пайдаланады.

Жоғарыда аталған және басқа да аналитикалық материалдар мен есептер IAAR сайтында орналастырылған (<http://iaar.kz/en/about/iaar-reports/analytical-reports>) жалпы жұртшылық үшін ақпаратқа ашық қолжетімділікті қамтамасыз ету мақсатында.

3. Жоғары, техникалық және кәсіптік білім беру саласында рейтингтік зерттеулер жүргізу

IAAR қызметінің жетекші бағыттарының бірі рейтингтік зерттеулерді ұйымдастыру және жүргізу болып табылады. IAAR Жарғысына сәйкес рейтингтік зерттеулер аккредиттеу процесіне қарамастан жүргізіледі және оның нәтижелеріне әсер етпейді, ББҰ және ББ рейтинг әдістемесіне сәйкес іске асырылады (<https://iaar.agency/rating/1/0/2020>).

3.1 Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру саласындағы рейтингтік зерттеулердің шекараларын кеңейту

2021 жылы IAAR жоғары оқу орындарының рейтингтік зерттеулерін жүргізді: "Қазақстан Республикасы Жоғары оқу орындарының тәуелсіз рейтингі", "Қырғыз Республикасы Жоғары оқу орындарының тәуелсіз рейтингі", "IAAR Eurasian University ranking (IAAR EUR)" халықаралық рейтингі. 2021 жылы IAAR қызметінің жоспарына сәйкес Қазақстан, Қырғызстан, Өзбекстан, Тәжікстан, Ресей, Украина, Беларусь, Эстония, Молдова, Латвия, Литва, Түркия жоғары оқу орындарымен ақпараттық және консультациялық жұмыс жүргізілді.

ҚР – 2021 жоғары оқу орындарының сұранысының тәуелсіз рейтингіне көпсалалы, техникалық, гуманитарлық-экономикалық, медициналық және педагогикалық бағыттағы 85-тен астам жоғары оқу орындары, сондай-ақ өнер қатысты. 2000-нан астам білім беру бағдарламаларын саралау жүргізілді, бұл алдыңғы кезеңнен 20% - ға артық. IAAR рейтингін өткізу әдіснамасына сәйкес жоғары оқу орындары өз жетістіктері туралы ақпаратты дербес енгізеді және көрсеткіштерді объективті толтыруға жауапты болады.

Қазақстанның жоғары оқу орындары арасында көшбасшылары: әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті (384 478 балл), Л. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті (218 343 балл), С. Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті (113 937 балл) болды. Үздік бестікке: Е. Букетов атындағы Қарағанды университеті (87 606 балл), Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті (63 761 балл), Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті (60 768 балл), Алматы технологиялық университеті (55 569 балл), Х. А. Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті (54 230 балл), Қарағанды техникалық университеті (52 806 балл) және С.Асфендияров атындағы Қазақ ұлттық медицина университеті (50 323 балл) кірді. ҚР жоғары оқу орындары рейтингінің нәтижелерін талдай отырып, жұмыс берушілердің ББ өзектілігіне қанағаттануы 2021 жылы 10% - ға өскенін атап өтуге болады. ББ рейтингінің нәтижелерін бағалау университеттің жетістігі көбінесе жұмыс берушілер мен студенттердің ББ әзірлеуге қатысуына байланысты екенін көрсетеді.

Жыл сайын өткізілетін ҚР жоғары оқу орындарының сұранысының тәуелсіз рейтингі жоғары оқу орындарын өз қызметінің нәтижелілігін жетілдіруге (20% - ға), менеджмент сапасын жақсартуға (10%) ынталандырады, еңбек нарығының

талаптарына сәйкес тиімді коммуникацияларды (7%) кеңейтуге мүмкіндік береді, бұл сайып келгенде олардың бәсекеге қабілеттілігін арттырады және бедел мен танымалдылықтың өсуіне ықпал етеді жоғары оқу орындары.

Жалпы жұртшылықты уақтылы хабардар ету мақсатында ҚР жетекші жоғары оқу орындары мен білім беру бағдарламаларын саралау нәтижелері ұсынылады:

1. Қазақстан Республикасы Жоғары оқу орындарының "ТОП-20" бас рейтингі - 2021.

2. Бакалавриаттың білім беру бағдарламаларының бағыттары бойынша Қазақстан Республикасы Жоғары оқу орындарының институционалдық рейтингі – 2021.

3. Магистратураның білім беру бағдарламаларының бағыттары бойынша жоғары оқу орындарының институционалдық рейтингі – 2021.

4. Докторантураның білім беру бағдарламаларының бағыттары бойынша жоғары оқу орындарының институционалдық рейтингі – 2021.

5. Бакалавриаттың білім беру бағдарламаларының топтары бойынша Қазақстан Республикасы Жоғары оқу орындарының рейтингі.

6. Магистратураның білім беру бағдарламаларының топтары бойынша Қазақстан Республикасы Жоғары оқу орындарының рейтингі.

7. Докторантураның білім беру бағдарламаларының топтары бойынша Қазақстан Республикасы Жоғары оқу орындарының рейтингі.

Қырғыз Республикасы – 2021 жоғары оқу орындарының тәуелсіз рейтингінде 259 ББ рейтингі өткізілді, бұл өткен жылмен салыстырғанда 17% - ға артық. Рейтингтегі білім беру бағдарламаларының саны бойынша көшбасшылардың бестігіне ОШ мемлекеттік университеті, Қ.Скрябин атындағы Қырғыз ұлттық аграрлық университеті, И.Раззаков атындағы Қырғыз мемлекеттік техникалық университеті, Н. Исанов атындағы Қырғыз мемлекеттік құрылыс, көлік және сәулет университеті, Қ. Қарасаев атындағы Бішкек мемлекеттік университеті кірді.

IAAR рейтингінде Қырғыз Республикасының жоғары оқу орындары бакалавриат (мамандық) және магистратураның 44 бағыты бойынша ұсынылған, бұл өткен жылдың көрсеткіштерінен 20% - ға артық. Ұпай саны бойынша көшбасшы университеттер ОШ мемлекеттік университеті, И. Ахунбаев атындағы Қырғыз мемлекеттік медицина академиясы, "Ала-Тоо" Халықаралық университеті, Н.Исанова атындағы Қырғыз мемлекеттік құрылыс, көлік және

сәулет университеті, Қ.Скрябин атындағы Қырғыз ұлттық аграрлық университеті, Жалал-Абад мемлекеттік университеті, И. Арабаев атындағы Қырғыз мемлекеттік университеті және Қ.Қарасаев атындағы Бішкек мемлекеттік университеті болды.

Қырғыз Республикасы Жоғары оқу орындарының тәуелсіз рейтингінің - 2021 мониторингі дарынды студенттер ағынының артқанын, жоғары оқу орындары ПОҚ-тың жарияланымдық белсенділігінің айтарлықтай артқанын көрсетті. Жалпы, бірқатар жоғары оқу орындарында ғылыми жарияланымдардың бәсекеге қабілеттілігі және ғылыми еңбектердің индекстелуі, интернационалдандыру және академиялық ұтқырлық және т. б. көрсеткіштер айтарлықтай өсті.

"IAAR Eurasian University Ranking (IAAR-EUR)" - 2021 халықаралық рейтингіне Қазақстан, Қырғызстан, Ресей, Беларусь, Украина, Әзірбайжан және Молдова жоғары оқу орындары белсенді қатысты. 2021 жылы рейтингке қатысушы елдердің саны кеңейді, бұл академиялық қоғамдастықта "IAAR Eurasian University Ranking (IAAR-EUR)" Халықаралық рейтингінің өсіп келе жатқан беделі мен танымалдылығын көрсетеді.

"IAAR Eurasian University Ranking (IAAR-EUR) - 2021" халықаралық рейтингінде бірінші орынды Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті иеленді. Көшбасшылар үштігіне Ресей Федерациясының Үкіметі жанындағы Қаржы университеті және Санкт-Петербург мемлекеттік сәулет-құрылыс университеті кірді.

"IAAR Eurasian University Ranking (IAAR-EUR)" халықаралық рейтингіне қатысу жоғары оқу орындарына әлемдік білім беру кеңістігіндегі жетекші трендтерге сәйкес өзінің бәсекеге қабілеттілігін бағалауға, шетелдік талапкерлердің көбірек санын тартуға, білім беруді интернационалдандыру деңгейін, ЖОО-дың және тұтастай алғанда елдің имиджі мен беделін арттыруға мүмкіндік береді.

Жұмыс берушілер, мемлекеттік органдар, талапкерлер, студенттер және барлық мүдделі адамдар рейтингке қатысушы елдердің үздік жоғары оқу орындары туралы қажетті ақпаратты алуға мүмкіндігі бар. "IAAR Eurasian University Ranking (IAAR-EUR) – 2021" Халықаралық рейтингінің нәтижелері www.ireg-observatory.org және www.iaar.agency.kz сайттында жарияланды.

3.2 Рейтингік зерттеулер әдіснамасын жетілдіру және рейтинг нәтижелері туралы жұртшылықты хабардар ету

"IAAR Eurasian University Ranking (IAAR-EUR)" Халықаралық рейтингінің әдіснамасы Берлин қағидаттарын сақтауға негізделген, Webometrics элементтері бар арнайы әзірленген әдіснама негізінде жүргізіледі, бұл рейтингті тәуелсіз және ашық бағалауға және жоғары оқу орындарына объективті баға беруге мүмкіндік береді. IAAR рейтингінің индикаторлары ретінде қазіргі заманғы білім берудің мынадай негізгі трендтері әрекет етеді: білім беру сапасының танылған көрсеткіші ретінде аккредиттеудің болуы (10%); адами ресурстардың даму деңгейі (20%); жоғары білім беруді интернационалдандыру (15%), ЖОО-ның халықаралық білім беру кеңістігіне кірігуі (15%); ғылыми зерттеулердің даму деңгейі (20%); түлектердің еңбек нарығында жұмысқа орналасуы және сұранысы (20%). Аталған индикаторлар жоғары білім беру саласындағы білім беру саясатын көрсетеді және бірнеше жылдар бойы сыналған IAAR рейтингінің жүргізіліп жатқан әдістемесінің негізінде жатыр.

Еуропалық танылған бірегей цифрлық технология ББ рейтингін қалыптастыруға ғана емес, сонымен қатар Қазақстан Республикасы ЖОО-рының бас рейтингін ұсынуға мүмкіндік береді. Бұл тәсіл академиялық қоғамдастық пен жоғары оқу орындарының IAAR рейтингінің нәтижелеріне деген сенімін оятады.

2021 жылы IAAR қызметкерлері Этвеш Лоранд ELTE университеті (Будапешт қ., Венгрия) ұйымдастырған әртүрлі конференцияларға (Jidde IREG конференциясы онлайн форматта; "University Rankings – Reflections from Social Sciences and Humanities" халықаралық конференциясы) қатысу арқылы рейтингтік зерттеулер жүргізу саласындағы кәсіби құзыреттіліктерін IREG Обсерваториясы және т. б арттырды).

Осылайша, Қазақстан Республикасының, Қырғыз Республикасының және "IAAR Eurasian University Ranking (IAAR-EUR)" рейтингіне қатысушы мемлекеттердің жоғары оқу орындары көрсететін білім беру қызметтерінің сапасы туралы қалың жұртшылық пен мүдделі тұлғаларды хабардар ету мақсатында IAAR іске асырылатын білім беру бағдарламаларының сапасын бағалауға да, оларды сәйкестікке дамытуға да бағытталған жоғары оқу орындарының рейтингтерін өткізеді жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру саласындағы халықаралық трендтермен және талаптармен.

4. Қоғамды уақтылы хабардар ету және кері байланысты дамыту

4.1 Сапаны бағалау нәтижелері туралы жұртшылықты хабардар ету деңгейін арттыру

ББҰ/ББ сыртқы бағалау нәтижелері туралы жұртшылықты ақпараттандыру мынадай бағыттар бойынша жүргізіледі: IAAR сайтында ССК есептері мен АҚ шешімдерін жариялау; сапаны қамтамасыз ету бойынша семинарлар, семинар-тренингтер, онлайн-конференциялар, "дөңгелек үстелдер" және жыл сайынғы Орталық Азия форумын өткізу; ҚР БҒМ және ЖОО-дың диалог алаңдарына қатысу; халықаралық желілер мен шетелдік серіктестер өткізетін конференциялар мен форумдарда; "Education" ғылыми-ақпараттық журналында IAAR сыртқы бағалауының тиімділігі туралы материалдарды жариялау. Quality Assurance»; бұқаралық ақпарат құралдарында, ғылыми басылымдарда баяндамалар, сұхбаттар және жарияланымдар; IAAR сайтында ақпарат пен жаңалықтар лентасын жариялау.

IAAR қоғамдық ақпараттандыру мүддесі үшін сайтта Агенттік қызметінің барлық негізгі бағыттары, нормативтік құжаттардағы өзгерістер, ПОҚ және т.б туралы ақпаратты орналастырады. Тұрақты негізде аккредиттелген ББҰ/ББ тізілімін толықтыру, өткізілген іс-шаралар туралы ақпаратты сайтта орналастыру, сондай-ақ техникалық және кәсіптік білім беру саласындағы аккредиттеу рәсімі бойынша ақпаратты жаңарту бойынша жұмыс жүргізіледі. IAAR қызметінің нәтижелері аккредиттеудің барлық процестері мен процедураларын қамтитын жыл сайынғы аналитикалық есептерде де көрсетіледі. Халықаралық аккредиттеу мен рейтингтерді өткізу жөніндегі IAAR қызметі туралы ақпарат әлеуметтік желілерде, ұлттық және шетелдік БАҚ-та, мемлекеттік органдардың, ҚР және шет мемлекеттер университеттерінің, халықаралық ұйымдардың ресми ресурстарында көрсетіледі, бұл олардың

Агенттік қызметіне деген сенімін, оның Қазақстанда да, шетелде де жоғары беделі мен танылуын көрсетеді.

«Education. Quality Assurance» Ғылыми-ақпараттық журнал. Білім беру сапасын қамтамасыз ету саласындағы үздік отандық және әлемдік тәжірибені жариялау мақсатында IAAR "Education. Quality Assurance". Журнал 2021 жылы РИНЦ базасына енгізілді.

Журналдың жиілігі-жылына 4 рет, материалдар 3 тілде (қазақ, ағылшын және орыс тілдерінде) жарияланады. Журнал тек ҚР-да ғана емес, шетелде де таратылады. Журналдың сайты - <http://iaar-education.kz>, онда журналдар электронды форматта еркін қол жетімді, бұл IAAR-ға ақпараттық өрісті кеңейтуге мүмкіндік береді. 2021 жылы "Education. Quality Assurance", білім беру сапасын қамтамасыз ету және ҚБ халықаралық аккредиттеу мәселелері бойынша 50 мақала және 8 сұхбат жарияланды. Журналдың 2021 жылғы екінші санында "Қазақстан Республикасының Жоғары оқу орындарына сұраныстың ұлттық рейтингі – 2021" нәтижелері, ал үшінші санында - "IAAR Eurasian University Ranking (IAAR-EUR) - 2021" Халықаралық рейтингінің нәтижелері жарияланды.

Журналдағы 50 мақаланың 32 - сі қазақстандық авторлар және 18 – і шетелдік: Украинадан – 6, Ресейден 4, Беларусьтен – 2, Қырғыз Республикасынан – 2, Тәжікстан Республикасынан – 1, Өзбекстан Республикасынан - 1, Үндістан мен Грециядан-1-бап бойынша жарияланды. Сондай - ақ, журналда Қырғыз Республикасы – 5, Молдова Республикасы – 1, Өзбекстан Республикасы – 1, Қазақстан Республикасы-1 білім беру ұйымдарының басшыларымен сұхбат орналастырылды.

2021 жылы «Education. Quality Assurance» журналын орналастыру туралы ғылыми электрондық кітапханамен (ҰЭБ) "Ресейлік ғылыми дәйексөз индексі "мамандандырылған ақпараттық жүйесіндегі" шарт жасалды. Ол үшін «Education. Quality Assurance» ғылыми-талдау журналы туралы ереже, жариялау саясаты, авторларға арналған ережелер және т. б. қайта қаралды және IAAR сайтындағы журнал бөлімі және журнал сайтының мазмұны жаңартылды және жаңартылды <http://iaar-education.kz/>. Журналды ҰЭБ-ға енгізгеннен кейін 2013 жылдан бастап РИНЦ сайтында орналастыруға журналдың барлық шығарылымдары дайындалды, олар РИНЦ сайтында белгілеу және жариялау үшін жүйе операторларына берілді.

БАҚ-пен ақпараттық өзара іс-қимыл. Ақпараттық өзара іс-қимылды кеңейту шеңберінде IAAR БАҚ-пен белсенді жұмыс істейді және ақпараттық

ынтымақтастыққа маңызды рөл атқарады. IAAR қызметкерлері шетелдік журналдарда, газеттерде және Республикалық маңызы бар басылымдарда үнемі материалдар жариялайды, сондай-ақ Қазақстанда да, шетелде де сұхбат береді, ұлттық телеарналарда сөз сөйлейді.

2021 жылы вебинарларды, семинарларды, workshop-ты, конференциялар мен форумдарды ұйымдастыру және оларға қатысу арқылы білім сапасын қамтамасыз ету жөніндегі агенттік қызметінің нәтижелері мен маңыздылығына жұртшылықтың назарын кеңінен аудару бойынша жұмыс белсенді жүргізілді, олар туралы ақпарат IAAR сайтында жаңалықтар лентасында жарияланады.

2021 жылғы 1-2 қазанда "Astana IT University" (Нұр-Сұлтан қ.) базасында аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігінің 10 жылдығына арналған "жоғары білім сапасын қамтамасыз ету: әлемдік үрдістер және өңірлік аспектілер" (1-2 қазан) V Орталық Азия Халықаралық форумы өткізілді. Форум off-line және on-line форматында 600-ден астам қатысушыны жинады. Халықаралық форум жұмысына Қазақстан Республикасы Парламентінің депутаттары, Қазақстан, Қырғызстан, Тәжікстан, Өзбекстан, Әзірбайжан, Ресей, Беларусь, Украина білім және ғылым министрліктерінің өкілдері, жоғары білім сапасын қамтамасыз етудің халықаралық еуропалық желілерінің, шетелдік аккредиттеу органдарының, білім беру саласындағы халықаралық ұйымдардың (Бельгия, Венгрия, Германия, Нидерланды, Греция) басшылары қатысты, Ресей, Болгария, Түркия, Үндістан, Латвия, Молдова және басқалар), қазақстандық және шетелдік жоғары оқу орындарының ректорлары, студенттер мен жұмыс берушілер.

Мерейтойлық халықаралық форум шеңберінде: пленарлық отырыс, "дөңгелек үстел" отырысы және төрт панельдік сессия: "Білім беру сапасын қамтамасыз етудің халықаралық тәсілдері", "жоғары білім: оқыту технологиясы мен болашақ моделін дамыту стратегиясы", "халықаралық аккредиттеу - медициналық білім беру сапасын арттыру тетігі", "студенттік орталықтандырылған оқыту жағдайында білім беру сапасын басқару" өткізілді". Халықаралық форумды өткізу жоғары оқу орындарының, жұмыс берушілердің және басқа да стейкхолдерлердің барлық мүдделі тараптардың мүдделерінің теңгерімі қағидаттарында тиімді өзара іс - қимыл мәселелерін талқылауға, тәжірибе алмасуға, ең бастысы-Орталық Азия елдерінде білім беру сапасын арттыру жолдарын айқындауға мүмкіндік берді.

4.2 IAAR қызметінің тиімділігін арттыру және кері байланысты дамыту

IAAR стратегиялық мақсаттарға жету және қызмет тұтынушыларының қанағаттану дәрежесін анықтау үшін жұмысшыларды да, стейкхолдерлерді де толық тарту үшін ішкі ортаны қалыптастырады. IAAR 2019-2023 жылдарға арналған Даму Стратегиясында жыл сайынғы жұмыс жоспарларын дайындауға негіз болатын миссияны, көзқарасты, стратегиялық мақсаттарды анықтады. Сапа саясатына сәйкес стейкхолдерлермен және қызмет тұтынушылармен жұмыс олардың талаптарын қанағаттандыруға бағытталған және кері байланыс пен өзара тиімді серіктестік қағидаттарына негізделген.

сапа саясаты мен даму стратегиясына сәйкес әзірленді, құжатталды, енгізілді және жұмыс жағдайында ұсталды, сондай-ақ үнемі жетілдіріліп отырады. ПОҚ нұсқаулығында рәсімделген және сайтта жарияланған. Ішкі және сыртқы ортадағы өзгерістерді ескере отырып, сапаны қамтамасыз етудің ішкі жүйесі бойынша саясат пен басшылық сапа мәдениетін қалыптастыруға, негізгі стейкхолдерлердің қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағдарлана отырып өзектендіріледі.

IAAR қызметінің тиімділігін арттыруға ПОҚ шеңберінде Агенттік қызметіне мониторинг жүргізу, оның ішінде ПОҚ-ты тұрақты жақсарту бойынша жұмыс топтарының жұмысын ұйымдастыру; ішкі аудит жүргізу, оның нәтижелері бойынша есепті дайындау; түзету іс-қимылдары жоспарын әзірлеу және іске асыру және басқа да іс-қимылдар ықпал етеді.

IAAR алқалы органдар мен сарапшылардың қатысуымен ПОҚ-ты жақсарту үшін үнемі жұмыс істейді. Қызметті жақсартуға бағытталған сыртқы және ішкі кері байланыс тетіктері әзірленді және енгізілді. ПОҚ тиімділігін тұрақты қамтамасыз ету процесіне персоналды тарту үшін басшылық бастамашыл қызметкерлер мен сарапшылардың жұмыс топтарының қызметін қолдайды. IAAR қызметкерлері, алқалы басқару органдарының мүшелері даму стратегиясын, шағымдар мен апелляциялық процедураларды, аккредиттеу стандарттары мен критерийлерін қоса алғанда, IAAR нормативтік құжаттарын талқылауға қатысады, IAAR қызметін жақсарту бойынша ұсыныстар береді.

ПОҚ шеңберінде ССК-ның барлық есептері ішкі сараптамадан өтеді. 2021 жылы барлығы ССК-ның 207 есебі сараптамадан өтті. 2021 жылы ССК есептеріне жүргізілген сараптама ССК есептерінің сапасы артып келе жатқанын көрсетті. 2021 жылдың 2 тоқсанында ішкі сараптамаға ұсынылған 35 есептің 24

– і (68%) 5-7 баллға және 11 есеп (32%) – 8-9 баллға және 0 есеп (0%) - 10 баллға бағаланды, яғни 8-10 баллға бағаланған есептердің үлесі 32% - дан өсті 69% дейін, ал 5-7 баллға бағаланған есептердің үлесі 68% - дан 30% - ға дейін төмендеді. 2021 жылы ұсынылған есептердің аналитикасы мен негізділігінің жоғары деңгейін көрсеткен сарапшылар-Т.А.Табишев (Ресей), А.Ш.Юсупов(Қырғызстан), С. К.Жұмажанов (Қазақстан), Н. Э. Коломиец (Ресей), Л. Татарина (Қазақстан) және т. б.

ПОҚ жөніндегі нұсқаулыққа сәйкес IAAR оның тиімділігін анықтау, IAAR талаптарына, сондай-ақ тұтынушылар мен сыртқы нормативтік құжаттардың талаптарына тиімділігі мен сәйкестігін бағалау мақсатында сапаны қамтамасыз ету жүйесіне ішкі тексерулер жүргізеді. Ішкі тексеру негізгі процестер -ББҰ және (немесе) ББ аккредиттеу және аккредиттеуден кейінгі мониторинг және басқа да бағыттар бойынша жылына бір рет жүргізіледі. 2021 жылы ішкі аудитті Бас директор А.Жұмағұлованың бұйрығымен бекітілген жұмыс тобы 18 қаңтар мен 5 ақпан аралығында жүргізді. Аудит нәтижелері Агенттік қызметкерлерінің негізгі бизнес-процестерді IAAR стандарттары мен талаптарына сәйкес жүзеге асырғанын көрсетті; жоба жетекшілері мен IAAR қызметкерлері ПОҚ жақсарту бойынша үлкен жұмыс жасады. Бұл ретте жұмыс тобы аудит барысында бірқатар кемшіліктерді анықтап үйлестірушілердің назарын келесі тармақтарға аударды:

- дәлелді бөлімде күшті жақтардың негіздемесін ұсыну қажет; ССК мүшелеріне "күшті" деп белгіленген критерийлер басқа жоғары оқу орындарына таратылуы мүмкін үздік тәжірибе мен бірегей тәжірибенің үлгісі болып табылатынын түсіндіру қажет, сондықтан бұл есепте негізделуі тиіс;

- аналитикалық бөлімді егжей-тегжейлі сипаттап, неге және оның негізінде ССК белгілі бір редакцияда өз ұсыныстарын ұсынады;

- сарапшылардың "қанағаттанарлық", "күшті" және "жақсартуды көздейді" деген бағалардың мағынасын түсінуіндегі сәйкессіздіктер үйлестірушілер тарапынан тиісті түсіндіру жұмыстарын және сарапшылар үшін оқыту семинарын өткізуді талап етеді.

Жұмыс тобы жүргізген ішкі аудит сонымен қатар жақсарту мүмкіндіктерін анықтауға және түзету іс-қимыл жоспары түрінде IAAR қызметінің сапасын жақсартуға бағытталған шараларды ұсынуға мүмкіндік берді. Соңғысы 2021 жылы толық көлемде орындалған 10 іс-шараны қамтыды.

Атап айтқанда, түзету іс-қимылдары жоспарына сәйкес үйлестірушілер мен Заң департаменті аккредиттеу рәсімін өткізудің барлық мерзімдерінің қатаң

сақталуын бақылауды күшейтті; өзін-өзі бағалау жөніндегі ББҰ есептерінің IAAR талаптарына сәйкестігін айқындау бойынша үйлестірушілерге және ССК есебін жазуға қойылатын талаптарды түсіндіру бойынша сарапшылар үшін әдістемелік семинарлар өткізілді; ББҰ және/немесе ББ өзін-өзі бағалау жөніндегі есептерді есепке алу, IAAR талаптарына сәйкес келмейтін ұйымдар (бұдан әрі аккредиттеу рәсімдерінен бас тартылған және шартты бұзған ұйымдар). Аккредиттеуден кейінгі мониторинг бойынша координаторлардың ББҰ-ға ұсынылатын ССК ұсынымдары шеңберінде сапаны жақсарту және жетілдіру жөніндегі іс-шаралар жоспарларының сапасын бақылауы күшейтілді; аккредиттеуден кейінгі мониторинг бойынша сараптамалық топтың есебін жазу бойынша нысан (шаблон) және талаптар әзірленді, оған "АК үшін негізгі қорытындылар мен ұсынымдар" және т. б. дербес бөлім ретінде енгізілді.

Ішкі аудиттің нәтижелері, негізгі стейкхолдерлердің сауалнамалары, талдамалық есептер және т. б. Агенттіктің қызметінде, IAAR-дың жыл сайынғы даму жоспарларын, қызметкерлердің жеке жоспарларын және т. б. әзірлеу кезінде ескеріледі. Тәжірибе негізгі бизнес-процестер бойынша белгіленген талаптардың сөзсіз орындалуына сенімділікті сақтауға ПОҚ-тың оң әсерін көрсетеді.

IAAR мемлекеттік, мемлекеттік емес және қоғамдық ұйымдармен, халықаралық серіктестермен сындарлы ынтымақтастықты жүзеге асырады. IAAR заңнамалық талаптарға сәйкес өз қызметін жүзеге асыратын елдердің білім беру саласындағы уәкілетті органдарымен өзара іс-қимыл жасайды, қызмет нәтижелері мен сыртқы бағалау туралы хабардар етеді, сапаны қамтамасыз етудің ұлттық жүйесін дамытуға жәрдемдеседі. IAAR жыл сайын өз қызметі туралы есеп жібереді, сондай-ақ тұрақты негізде ҚР БҒМ, ҚР БҒМ, ҚР Ұлттық аккредиттеу кеңесі және ҚР БҒМ аккредиттелген ББҰ және/немесе ББ туралы (олардың талаптарына сәйкес) хабарлайды.

Сапаны бағалауға сыртқы стейкхолдерлердің неғұрлым белсенді қатысуын IAAR-дың кәсіби бірлестіктермен ынтымақтастығы, сондай-ақ IAAR алқалы органдары құрамындағы жұмыс берушілер мен студенттер қауымдастықтарының, шетелдік жоғары оқу орындарының өкілдігі куәландырады. 2021 жылы IAAR Қазақстанның жастар және студенттер ұйымдарымен, оның ішінде ең ірі студенттік қоғамдық ұйыммен - Қазақстан студенттер Альянсымен белсенді жұмыс істеді.

IAAR қызметінің тиімділігін арттыру мақсатында "техникалық және кәсіптік білім беруді дамыту және біліктілік берудің республикалық ғылыми-әдістемелік орталығы" АҚ (PFMO), "Атамекен" ҚР Ұлттық Кәсіпкерлер палатасымен (ҰКП), ҚР Ұлттық медициналық қауымдастығымен, ҚР жоғары оқу орындарының қауымдастығымен, ҚР Ұлттық инженерлік академиясымен, халықаралық ақпараттандыру академиясымен және басқалары.

Өз қызметін өлшеудің, талдаудың және жақсартудың тиімді құралы ретінде IAAR тану және сыртқы бағалау органдарының қызмет сапасын мерзімді сыртқы бағалауды қарастырады. Сапа мен қызметті қамтамасыз ету саясатын ESG-ге сәйкестендіру үшін талдау мақсатында 2020 жылы ENQA-ны қайта бағалауға және EQAR-ға қосылуға өтініш берді. Аудитке дайындық аясында дайындалған өзін-өзі бағалау есебі IAAR қызметін талдауға және сыни тұрғыдан бағалауға, күшті және әлсіз жақтарын, бар мүмкіндіктер мен қауіптерді анықтауға, IAAR процестерін сапалы жақсартуға, IAAR даму перспективаларын нақты анықтауға мүмкіндік берді. 2021 жылдың наурызында IAAR жетекші шетелдік ENQA сарапшыларының қызметін бағалауынан сәтті өтті. 2021 жылғы 7 желтоқсанда Жоғары білім берудегі сапаны қамтамасыз ету жөніндегі Еуропалық қауымдастық кеңесінің IAAR шешімімен халықаралық мойындауға ие болды. Осылайша, IAAR-дің білім беру сапасы саясаты өз қызметін үнемі жақсартуға, соның ішінде ПОҚ-ты жақсартуға және тану және сыртқы бағалау органдарының IAAR қызметінің сапасын сыртқы бағалаудан өтуіне бағытталған. IAAR қызметін сыртқы бағалау негізгі стейкхолдерлерге сапалы қызмет көрсетуге кепілдік береді.

5. IAAR-танылған халықаралық аккредиттеу агенттігі

2019-2023 жылдарға арналған Даму стратегиясында көрсетілген IAAR миссиясы мен көзқарасын іске асырудың негізгі мақсаттарының бірі IAAR -ды ұлттық, еуропалық және халықаралық деңгейде сапаны қамтамасыз ету бойынша сенімді серіктес ретінде тану болып табылады. Бұл стратегиялық мақсат IAAR -дың халықаралық платформадағы белсенді ұстанымы, еуропалық сапа стандарттарына ұмтылу, үздік шетелдік тәжірибені зерделеу және енгізу арқылы жүзеге асырылады.

5.1 IAAR халықаралық танылуы мен беделін нығайту және кеңейту

Халықаралық ынтымақтастық жөніндегі жұмыс жоспарына сәйкес IAAR сапаны қамтамасыз етудің сенімді органы болуға және негізгі стейкхолдерлердің

сеніміне ие болуға ұмтылады. 2021 жылы Newsletters серіктестеріне мониторинг жүргізілді; newsletter - Bulletin YOKAK; INQAANE Bulletin, CEENQA, APQN Newsletter-де материалдар жарияланды, сондай-ақ халықаралық желілер мен серіктестердің хабарландыруларына тұрақты мониторинг жүргізілді; әртүрлі елдердің университеттеріне серіктестік хаттар жіберу және т. б.

Сапаны қамтамасыз ету бойынша келесі халықаралық желілерге мүшелікті сақтау жұмысына ерекше назар аударылды:

Жоғары білім беру сапасын қамтамасыз ету жөніндегі Еуропалық қауымдастық (ENQA); Жоғары білім беру сапасын қамтамасыз ету жөніндегі агенттіктердің халықаралық желісі (INQAANE); АҚШ-тағы жоғары білім беруді аккредиттеу кеңесінің халықаралық сапа тобы (CIQG); Орталық және Шығыс Еуропадағы жоғары білім сапасын қамтамасыз ету агенттіктерінің желісі (CEENQA); Азия-Тынық мұхиты сапаны қамтамасыз ету желісі (APQN); Халықаралық академиялық рейтинг пен жоғары деңгейге арналған обсерватория (IREG) және т.б.

Агенттік 23 серіктес ұйыммен екіжақты ынтымақтастық туралы қол қойылған келісімдерге (меморандумдарға) сәйкес жоғары білім беру саласындағы сапаны қамтамасыз ету бойынша танылған әлемдік агенттіктермен өзара тиімді ынтымақтастықты дамыту бойынша мақсатты жұмыс жүргізді. IAAR қызметкерлерінің CIQG, APQN, INQAANE, WFME, IREG, ENQA, CEENQA сапаны қамтамасыз ету желілері ұйымдастыратын халықаралық іс-шараларға қатысуына ерекше назар аударылды.

2021 жылы Агенттіктің халықаралық позициясын одан әрі нығайтудағы ең маңызды қадам IAAR-дың ENQA қызметін сыртқы бағалауы болды: ENQA қайта аудитінен өту, сыртқы бағалау нәтижелерін талдау және ENQA ұсынымдарын іске асыру бойынша Іс-шаралар жоспарын әзірлеу.

Жұмыс тобы өзін-өзі бағалау есебін дайындады, ол 2020 жылдың қарашасында ENQA-ға ұсынылды. 2021 жылдың 1-5 наурызында ENQA екінші аудиті шеңберінде сараптау комиссиясының on-line сапары өтті. 2021 жылғы 7 желтоқсанда Жоғары білім беру сапасын қамтамасыз ету жөніндегі Еуропалық қауымдастық кеңесінің (ENQA) шешімімен IAAR 5 жыл бойы халықаралық еуропалық мойындауға ие болды. IAAR Еуропалық жоғары білім кеңістігінде (ESG) сапаны қамтамасыз ету бойынша стандарттар мен нұсқаулықтардың барлық критерийлері бойынша өз қызметінің барысын растады.

Аудит нәтижесінде IAAR қызметіндегі жекелеген процестерді жетілдіру бойынша ұсынымдар алынды, олар ENQA сарапшыларының ұсынымдарын кейінгі рәсімдердің бөлігі ретінде іске асыру бойынша Бас директор бекіткен Іс-шаралар жоспарында көрініс тапты. Танылған еуропалық агенттік мәртебесін алу IAAR қызметінің халықаралық стандарттарға сәйкестігін растау және осындай беделді ұйым – ENQA-ға жоғары сенімнің дәлелі болып табылады.

2021 жылдың 22 сәуірі мен 21 қазанында ENQA Бас Ассамблеясының отырыстары онлайн режимінде өтті. IAAR Ассамблеясының атынан бас директор Жұмағұлова А.Б. және бас директордың халықаралық ынтымақтастық жөніндегі бас директордың орынбасары Қанапьянов Т.Е. Бас ассамблеяның күн тәртібіне орындалу есебін талқылау, аудиторлық агенттіктерге арналған ENQA процедураларына кейбір өзгерістер енгізу, жаңа мүшелерді бекіту, ENQA даму перспективаларын талқылау және 2022 жылға арналған іс-шараларды жоспарлау кірді. Бас ассамблея туралы толық ақпаратты ENQA веб-сайтында алуға болады.

2021 жылдың 9 желтоқсанында ENQA сараптамалық деректер базасынан дайындалған сарапшыларға арналған жаңа Мақсатты шолу процедурасы бойынша онлайн ENQA сараптамалық семинары өтті. Семинарға IAAR бас директорының халықаралық ынтымақтастық жөніндегі бас директордың орынбасары – Тимур Қанапьянов қатысты. Семинар барлық оқытылған ENQA сарапшыларына құнды түсініктер алуға және мақсатты ENQA аудиттері бойынша талқылауларға қатысуға мүмкіндік берді.

Әлемдік қоғамдастықты еуропалық деңгейде мойындалған аккредиттеу агенттіктері, сондай-ақ халықаралық аккредиттеуден сәтті өткен университеттер туралы кеңінен ақпараттандыру мақсатында DEQAR жобасы құрылды және әзірленуде. IAAR 2020 жылдан бастап DEQAR CONNECT жобасының мүшесі болып табылады. IAAR аккредиттелген барлық білім беру ұйымдары мен білім беру бағдарламалары Жоғары білім беру сапасын қамтамасыз етудің Еуропалық тізілімінің (EQAR) DEQAR дерекқорына енгізілген.

2021 жылдың 6-7 желтоқсанында DEQAR CONNECT конференциясы онлайн форматта Еуропалық Білім сапасын қамтамасыз ету агенттіктері тізілімімен (EQAR) ұйымдастырған «Деректерден саясатқа – сапаны қамтамасыз ету мен тануды байланыстыру» тақырыбында өтті. Конференцияға IAAR бас директорының халықаралық ынтымақтастық жөніндегі бас директордың орынбасары Қанапьянов Т.Е. Конференция Erasmus+ DEQAR CONNECT

жобасының нәтижелерін Еуропалық жоғары білім кеңістігінің (ЕНЕА) саясатын әзірлеуде пайдалануға арналды.

IAAR ТМД елдерінен Дүниежүзілік Медициналық білім беру федерациясы (WFME) мойындаған бірінші ұйым ретінде 2021 жылы халықаралық стандарттарға сәйкес медициналық ұйымдар мен ББ халықаралық аккредитациясын жүргізу құқығын белсенді түрде жүзеге асырды. WFME талаптарына сәйкес IAAR 2021 жылдың наурыз айында WFME сарапшыларының 2020 жылға арналған ұсынымдарының орындалуы туралы IAAR жыл сайынғы есебін, сондай-ақ WFME Президентіне медициналық ББҰ 2021 жылға арналған аккредиттеу нәтижелері туралы ақпаратты жіберді. 2021 жылы РМС (Пәкістан) үшін 2021 жылға арналған медициналық ББҰ аккредитациясының нәтижелері туралы ақпарат дайындалды.

2021 жылы IAAR INQAANE (Жоғары білім берудегі сапаны қамтамасыз ету агенттіктерінің халықаралық желісі) мүшесі ретінде оның негізгі іс-шараларына, соның ішінде 2021 жылғы 22 қарашадағы INQAANE Шығыс Еуропа фокус тобының (EEFG) отырысына белсенді қатысты.

Қатысушылар білім берудегі сапаны қамтамасыз етудің өңірлік қажеттіліктерін және сапаны қамтамасыз ету бойынша нормативтік-құқықтық актілердің өзектілігін, сенімділігін және қабылдауын арттыру үшін қажетті ерекшеліктерді талқылады.

2021 жылы IAAR инженерлік білім беру сапасын қамтамасыз ету үшін ENAEE халықаралық еуропалық қауымдастығына толық мүшелікке өтінім дайындады, хат алмасу және осы процесті үйлестіру жүзеге асырылды. Алайда, ENAEE кеңесіне бір елдің агенттіктерін қабылдаудың шектеулі ережелеріне байланысты өтінім қабылданбады. ENAEE басшылығы өз хатында 2021 жылы кейбір шектеуші процедураларды өзгертуді жоспарлап отырғанын және қайтадан өтініш беруге болатынын атап өтті. Бұл жұмыс 2022 жылы жалғасады.

IAAR өкілдері сыртқы сараптамалық комиссияны қалыптастыру жөніндегі жоба жетекшісі Г.Р. Назырова және Халықаралық жобалар және қоғаммен байланыс жөніндегі маман А. Бауыржанқызы 2021 жылғы 15-16 қарашада Джидда қаласында (Сауд Арабиясы) IREG 2021 виртуалды конференциясына қатысып, онда жаһандық рейтингтердің университеттік білім беру сапасына, қоғамға және экономикаға әсері мәселелері талқыланды.

IAAR бас директорының халықаралық ынтымақтастық жөніндегі орынбасары CEENQA Бас ассамблеясының отырысына қатысты (2021 жылғы 13

казанда онлайн форматта), онда Президент пен Кеңестің қызметі туралы жылдық есеп, мүшелікке өтінімдердің мәртебесі қаралды. Словения, Украина, Латвия және Румыниядан келген агенттіктердің өкілдері білім беру ұйымдарының сапасын онлайн және аралас бағалау рәсімін өткізудің құнды тәжірибесімен бөлісті.

Білім беру сапасын қамтамасыз ету жөніндегі шетелдік ұйымдармен өзара іс-қимылды кеңейту, сапаны қамтамасыз ету жөніндегі шетелдік агенттіктермен меморандумдарға/келісімдерге қол қою мақсатында Агенттіктің әріптестік бейінін құру, шетелдік университеттерді ақпараттандыру; WFME Directory дерекқорынан Оңтүстік Азия, Таяу Шығыс және еуропа елдерінің медициналық университеттерінің тізімін қалыптастыру және олармен әріптестікті дамыту жөнінде дайындық жұмыстары жүргізілді.

2021 жылы IAAR 5 ынтымақтастық туралы Меморандумға қол қойды:

1. Қырғыз Республикасының "EdNet" білім беру саласындағы сапа кепілдігі агенттігімен өзара түсіністік туралы Меморандум;
2. Әзірбайжанның білім беру сапасын қамтамасыз ету агенттігімен (ТКТА) өзара түсіністік туралы Меморандум;
3. Түркияның жоғары білім сапасы жөніндегі кеңесімен (YOKAK)өзара түсіністік туралы Меморандум;
4. Педагогикалық білім беру бағдарламаларын бағалау және аккредиттеу қауымдастығымен өзара түсіністік туралы Меморандум (EPDAD, Түркия);
5. NAAC ұлттық бағалау және аккредиттеу кеңесімен (Үндістан) өзара түсіністік туралы Меморандум.

2021 жылы PMC (Пәкістан)агенттіктерімен өзара түсіністік туралы MNCEA-MONGOLIAN NATIONAL COUNCIL FOR EDUCATION ACCREDITATION (Монголия), BAN-PT (Badan Akreditasi Nasional Perguruan Tinggi or National Accreditation Agency for Higher Education) (Индонезия) Меморандумға қол қою туралы келіссөздер жүргізілді.

Шетелдік мемлекеттік органдармен әріптестік. Жүйелі негізде IAAR Қырғызстанның, Тәжікстанның, Румынияның, Молдованың, Ресейдің, Өзбекстанның және Украинаның уәкілетті органдарына Жоғары білім сапасын қамтамасыз ету жөніндегі іс-шараны жүзеге асыруға қолдау көрсетеді, Болон процесі мен ESG қағидаттарына сәйкес жоғары білім сапасын қамтамасыз етудің ұлттық жүйесін құру мәселелері бойынша консультациялар өткізеді.

IAAR Шығыс Еуропа және Орталық Азия мемлекеттерінің Білім министрліктері, қоғамдық бірлестіктері мен университеттері өткізетін білім беру сапасын қамтамасыз ету жөніндегі түрлі деңгейдегі іс-шаралардың белсенді қатысушысы болып табылады. 2021 жылғы 17 наурызда IAAR Бас директоры А. Б. Жұмағұлова білім беру саласындағы уәкілетті мемлекеттік орган жанындағы Ұлттық аккредиттеу кеңесінің отырысында Қырғыз Республикасының жоғары оқу орындарын институционалдық және бағдарламалық аккредиттеудің 2020 жылғы қорытындылары туралы есеп ұсынды. Ұлттық Аккредиттеу Кеңесінің отырыстарына қатыса отырып, IAAR өз қызметінің ESG және WFME стандарттарына сәйкестігін көрсетеді, Қырғыз Республикасы Үкіметінің қаулыларында және БҒМ нормативтік актілерінде көрсетілген жоғары оқу орындарына сыртқы бағалау жүргізу тәсілдерін жүйелі сақтау нәтижелерін ұсынады.

2021 жылғы 17-18 маусымда Орталық Азия елдерінің Білім министрлерінің "Жоғары білімнің Орталық Азия кеңістігі: өңірлік ынтымақтастық, Ұлттық реформалар" (Түркістан қ., Қазақстан Республикасы) конференциясы өтті, онда А. Б. Жұмағұлова "Қазақстан Республикасында және Орталық Азия елдерінде білім беру сапасын арттыру: IAAR тәжірибесі" атты баяндама жасады. 2021 жылғы 18 маусымда on-line Орталық Азия елдерінің білім министрлері өңірдегі жоғары білімнің ұлттық жүйелерін дамыту және жоғары білімнің Орталық Азия кеңістігін құру қажеттігін талқылады.

2021 жылғы 27 қаңтарда IAAR Бас директоры А. Б. Жұмағұлова, кеңесші О. А. Яновская және жоба жетекшісі Г. Ниязова Қырғыз Республикасының БҒМ қамқорлығымен Корея Республикасының Funds in trust қолдауымен ЮНЕСКО жүзеге асыратын "Қырғыз Республикасындағы білім сапасын бағалау жүйесін нығайту: базалық талдау және ұлттық консультациялар" жобасының жұмыс тобымен сұхбатқа қатысты және INQAANE техникалық қолдау. Қырғызстан Жоғары оқу орындарын халықаралық институционалдық және бағдарламалық аккредиттеу әдіснамасы, аккредиттеу стандарттарының ерекшелігі, сыртқы бағалаудың нәтижелілігі және оның білім беру ұйымының ПОҚ-ты жетілдіруге әсері мәселелері талқыланды.

Осылайша, 2021 жылы IAAR халықаралық қызметі сапаны қамтамасыз ету бойынша сенімді серіктес ретінде еуропалық және халықаралық деңгейде жүзеге асырылды, оның ішінде халықаралық желілермен және шетелдік агенттіктермен ынтымақтастық пен серіктестікті кеңейту, білім берудегі сапаны қамтамасыз ету

жөніндегі халықаралық іс-шараларға белсенді қатысу, тәжірибе және озық тәжірибелермен алмасу және т. б., бұл сапаны нығайтуға ықпал етті және IAAR халықаралық беделін кеңейту.

5.2 IAAR халықаралық қызметі мен жетістіктерінің сапасын арттыру

2021 жылы Агенттіктің назарында Халықаралық қызметтің сапасын арттыру мәселелері болды. 2021 жылы Агенттіктің басшылығы мен қызметкерлерін 2021-2022 жылдардағы шетелдік іс-шаралар туралы ақпараттандыру мақсатында халықаралық іс-шараларды өткізу кестесі әзірленді. Агенттіктің халықаралық қызметі бойынша барлық хат-хабарларға тұрақты негізде мониторинг жүргізілді.

Халықаралық позицияларды бекіту және халықаралық ынтымақтастықты дамыту мақсатында Агенттік қызметкерлері халықаралық желілер мен серіктестердің 30 іс-шарасына қатысты, оның ішінде ENQA Agency Reviews: 4th Reviewers' Seminar, 8 February 2021-9 February 2021; ENQA Agency Reviews: 13th Training of Reviewers, 9 February 2021-10 February; ENQA Webinar: Micro-credentials and the role of external quality assurance, 25 February 2021; ENQA Webinar «Outcomes of the EUniQ Pilots and Implications for the Framework for QA of European Universities», 9 March 2021; ENQA online Members' Forum: Online quality assurance – experiences from ENQA members, 21 April 2021; ENQA online Members' Forum: Stakeholder involvement in external quality assurance, 23 April 2021; ENQA online General Assembly Seminar: QA fit for the post-Covid era, October 22, 2021; The 2021 European Quality Assurance Forum (EQAF), 8 and 19 November 2021; ENQA online General Assembly Seminar: Trends and innovations: what's new in the ENQA family? October 22, 2021; CEENQA (bi-monthly CEENQA meeting), January 19, March 17, May 19, July 21, September 15 and November 17, 2021; DEQAR CONNECT project Conference "From Data to Policy - Linking QA and Recognition", December 6-7, 2021; INQAAHE 2021 CONFERENCE GLASGOW, June 7-10, 2021; CHEA 2021 Summer Roundtable Virtual Conference, June 17, 2021; APQN Academic Conference (AAC) November 17, 2021; IREG 2021 Jeddah Conference Effects of Rankings on Community and Society, November 15-16, 2021; Шығыс Еуропаға арналған INQAAHE фокус тобының отырысына қатысу (EEFG), 22 қараша, 2021 жыл; Педагогикалық білім беру бағдарламаларын бағалау және аккредиттеу қауымдастығы (EPDAD) және Гази университеті, Анкара, Түркия, 2021 жылғы

4-6 маусымда онлайн режимінде ұйымдастырылған Мұғалімдердің білімі мен аккредитациясы бойынша V Халықаралық конгреске қатысу – ІТЕАС; NAAC (Үндістан) Бағалау және аккредиттеу жөніндегі ұлттық кеңесінің вебинарлар сериясына қатысу, 2021 жылғы 5 тамыз; ENQA сарапшыларының дерекқорынан дайындалған сарапшыларға арналған жаңа Мақсатты шолу процедурасы бойынша ENQA сарапшыларының онлайн семинарына қатысу, 2021 жылғы 9 желтоқсан; Вигян Бхаван, Ахмедабад, Гуджарат (Үндістан), 2022 жылғы 5-6 қаңтарда жанданған Гуджарат жаһандық саммиті (VGGS) - 2022 демеушілігімен «Академиялық институттардың халықаралық конференциясына» қатысу.

Халықаралық зерттеу жобаларына қатысу.

IAAR жоғары білімді интернационалдандырудың қолжетімділігін кеңейту және дамыту мақсатында Эразмус+ қоса алғанда жобаларға белсенді қатысады. 2021 жылы IAAR Эразмус+ **EDUQAS, KUTEL, SAGRIS, DEQAR CONNECT** бағдарламасы бойынша 4 халықаралық жобаны жүзеге асыруға қатысты және белсенді қатысуда.

EDUQAS - "жоғары оқу орындарында университет-мемлекет-бизнес ынтымақтастығы арқылы білім беру сапасын қамтамасыз ету жүйесін енгізу" жобасы аясында IAAR өкілдері 2021 жылғы 19 наурызда "студенттерді университеттің сапасын қамтамасыз ету жүйесіне тарту" атты дөңгелек үстелге қатысты, онда ақпараттық-талдау жобасының жетекшісі Н.А. Қыдырмина " жоғары білім сапасын қамтамасыз етуде студенттердің рөлі " атты баяндама жасады.

2018 жылдан бастап IAAR Erasmus + "озық технологияларды пайдалана отырып, оқытудағы сапаны қамтамасыз ету процестерін жетілдіргені үшін Қазақстан университеттері / Kazakh Universities to Foster Quality Assurance Processes in Technology Enhanced Learning" жобасына толық серіктес ретінде қатысады. Жоба 2018 жылғы 15 қарашадан 2021 жылғы 14 қарашаға дейінгі кезеңде іске асырылуда. KUTEL жобасы Білім беру саласындағы басқару мен менеджментті жаңғыртуға бағытталған. 2021 жылдың 21 маусымында IAAR "сапаны сыртқы бақылау – стандарттар мен ұсыныстар" вебинарлар сериясын ашты. Вебинарлардың мақсаты-KUTEL озық технологияларын пайдалана отырып, оқыту сапасын жақсарту және қазақстандық жоғары оқу орындарының білім беру қызметтерінің бәсекеге қабілеттілігін арттыру үшін KUTEL жобасының нәтижелерін тарату. KUTEL жобасы аясында IAAR қызметкерлері құжаттарды әзірледі: Guidelines and Best Practices for Implementing KUTEL

Quality Assurance Framework in E-learning; Accreditation Statement of KUTEL QA Framework.

2019 жылдан бастап IAAR Erasmus+ " **Тұрақты Ауыл шаруашылығы және болашақтың ауыл шаруашылығы қызметі жүйелері бойынша жоғары оқу орнынан кейінгі зерттеулерді жетілдіру/ тұрақты ауылшаруашылық және Болашақ фермерлік жүйелер бойынша Постградуациялық зерттеулерді жетілдіру**" жобасына қатысады. Бұл SAGRIS жобасы. Жоба 2020 жылғы 15 қаңтардан бастап іске асырылуда және 3 жылға есептелген. Жоба халықаралық сапа стандарттарына сәйкес ғылыми-педагогикалық кадрларды даярлау саласындағы проблемаларды шешуге бағытталған және тұрақты Ауыл шаруашылығы мен болашақтың агрожүйелері саласындағы білім деңгейін арттыруды өз мақсатына қояды. Эразмус+ SAGRIS жобасы аясында 2021 жылы басқару комитетінің 4 отырысы өтті: ақпан, сәуір, қыркүйек және қазан айларында. Кездесулерге барлық серіктес ұйымдардың өкілдері қатысып, жобаның іске асырылу барысы мен қойылған міндеттерді орындау жоспарын талқылады.

2019 жылдан бастап IAAR Erasmus+ **DEQAR (*Enhancing the Coverage and Connectivity of QA in the EHEA through DEQAR (DEQAR CONNECT)*)**» арқылы еуропалық жоғары білім кеңістігінде сапаны қамту және қамтамасыз ету мүмкіндіктерін кеңейту" жобасына қатысады. Жобаның үйлестірушісі EQAR білім беру сапасын қамтамасыз ету агенттіктерінің Еуропалық тізілімі болып табылады. Жоба 2020 жылдың 1 ақпаны мен 2022 жылдың 31 қаңтары аралығында іске асырылуда. 2021 жылы Erasmus + жобасы аясында IAAR өкілдері бірқатар ББ бағалауға, онлайн тренингтерде оқытуға, оқу материалдары мен жұмыс пакеттерін дайындауға, модульдерді әзірлеу бойынша тәжірибе алмасуға қатысты, сондай-ақ қаржылық есеп дайындалды. IAAR халықаралық жобаларға қатысуы халықаралық академиялық қоғамдастықпен тығыз қарым-қатынас жасауға, ұлттық және шетелдік жоғары оқу орындарымен белсенді жұмыс істеуге мүмкіндік береді, бұл білім беру қызметтерінің сапасын қамтамасыз етуге және халықаралық ынтымақтастық көкжиегін кеңейтуге оң әсер етеді.

Erasmus + бағдарламасының халықаралық жобаларына IAAR қатысуын кеңейту мақсатында жаңа жобаларға тұрақты мониторинг жүргізіледі және Erasmus + бағдарламасына (EU Login кабинеті - Еуропалық комиссияның аутентификация қызметі) қатысу үшін агенттіктің ақпараты мен бейіні

жіберіледі; барлық әлеуетті серіктестерге жіберілген PIF (Partner identification Form) құрастырылған.

Осылайша, IAAR 2021 жылы Жоғары білім беруді интернационалдандыру, оның сапасын қамтамасыз ету саласында Erasmus+ 4 халықаралық жобасын сәтті жүзеге асырды және жаңа жобалардың мүмкіндіктерін белсенді түрде кеңейтті.

SWOT- қызметті талдау

SWOT- талдау стратегиялық мақсаттардың іске асырылуын көрсетеді және IAAR қызметтің жыл сайынғы жоспарлаудың негізі болып табылады (1-кесте).

1 Кесте. *SWOT-талдау*

S (Strenght) - күшті жақтары	W (Weakness) – әлсіз жақтары
<ul style="list-style-type: none"> - Қазақстанда және шетелде IAAR- ды тану; - IAAR халықаралық желілер мен сапаны қамтамасыз ету қауымдастықтарына толық мүшелік; - шетелде халықаралық аккредиттеуді өткізу; - шетелдік серіктестермен ынтымақтастық; - IAAR стандарттарын қайта қаралған ESG және WFME стандарттарымен үйлестіру; - IAAR білім беруді дамыту және сапаны қамтамасыз ету жөніндегі халықаралық жобаларға қатысуы; - Болон процесі шеңберінде стейкхолдерлермен, мемлекеттік және мемлекеттік емес ұйымдармен ынтымақтастық; - аккредиттелген ББҰ және/немесе аккредиттелген ББ ССК ұсынымдарын іске асыру мониторингі; - ПОҚ-тың (сапаны қамтамасыз етудің ішкі жүйесінің)жұмыс істеуі; - Медициналық және фармацевтикалық білім беруді аккредиттеудің ұлттық жүйесін дамыту жөніндегі іс-шараларда WFME-да қолдау; - білім беру сапасын қамтамасыз ету бойынша IAAR халықаралық форумын жыл сайын өткізу; - IAAR кәсіби ұжымы; - кәсіби және құзыретті сарапшылардың кең базасының болуы; - ENQA қайта тексеруден сәтті өту және мәртебені растау; - ұлттық және халықаралық рейтингтік зерттеулер жүргізу; - жұртшылықты тұрақты және уақтылы хабардар ету 	<ul style="list-style-type: none"> - агенттік қызметкерлерінің ағылшын тілін білуінің жеткіліксіз деңгейі; - электрондық құжат айналымы жүйесінің болмауы; - жұмыс берушілердің кәсіби қоғамдастығымен олардың қызығушылығының төмендігіне байланысты кері байланыстың әлсіз қамтылуы; - ТжКБ бойынша шетелдік агенттіктермен серіктестіктің жеткіліксіз дамуы. - басқа серіктес агенттіктермен кәсіби кадрлармен алмасу мүмкіндіктерін жеткіліксіз пайдалану.
О (Opportunity) – қолайлы мүмкіндіктер	T (Threat) – қауіптер
<ul style="list-style-type: none"> - білім беру саласындағы заңнамадағы өзгерістер мен толықтырулар,бұл Қазақстанның жоғары оқу орындарының сапасын бағалауды жүргізуде жаңа мүмкіндіктер ашты; - IAAR халықаралық сапаны қамтамасыз ету желілерін қолдау; 	<ul style="list-style-type: none"> - елдегі және әлемдегі эпидемиологиялық жағдайдың тұрақсыздығы; - аккредиттеу саласындағы өсіп келе жатқан бәсекелестік (жосықсыз бәсекелестікті қоса алғанда) ;

<ul style="list-style-type: none"> - шетелдік жоғары оқу орындары тарапынан IAAR қызметіне қызығушылықтың артуы; - ұлттық, еуропалық және халықаралық білім беру және зерттеу ресурстарына қол жеткізу; - сапаны қамтамасыз ету үшін IT технологияларының болуы және қолданылуы. 	<ul style="list-style-type: none"> - білім беру ұйымдарының білім беру қызметінде жұмыс берушілердің белсенділігінің жеткіліксіздігі.
---	--

SWOT талдауы күшті және әлсіз жақтардың, қолда бар мүмкіндіктер мен қауіптердің өзара ықпалы мен әрекетін анықтауға мүмкіндік берді; Агенттіктің бәсекелестік позицияларын нығайтуға мүмкіндік беретін перспективалы және басым даму бағыттарын айқындау және 2022 жылға арналған IAAR қызметін жоспарлау үшін негіз болады.

Қорытынды

Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігі білім беру сапасын қамтамасыз ету жөніндегі халықаралық агенттік ретінде 2021 жылы Қазақстан Республикасында және Шығыс Еуропа мен Орталық Азияның 11 мемлекетінде жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі, кәсіптік және техникалық, орта білім беру (Халықаралық Мектептер) сапасын сыртқы қамтамасыз ету бойынша елеулі нәтижелерге қол жеткізді.

2011-2021 жылдары IAAR-да Орталық Азия мен Шығыс Еуропаның 12 мемлекетінің 231 білім беру ұйымы және 4104 білім беру бағдарламасы халықаралық аккредиттеуден өтті. Өзінің дамуының жаңа онжылдығына кіріп, ішкі және сыртқы стейкхолдерлердің мүдделері мен қажеттіліктерін ескере отырып, он жылдық қызметті қорытындылай келе, IAAR 2019-2023 ЖЫЛДАРҒА АРНАЛҒАН IAAR даму стратегиясын қайта қарау және өзінің стратегиялық міндеттерін өзектендіру қажеттілігін анықтады.

2021 жылы IAAR танылған еуропалық ENQA агенттігінің толық мүшесі мәртебесін растау, аккредиттеу қызметінің шекараларын кеңейту (алғаш рет Армения мен Өзбекстан жоғары оқу орындарын аккредиттеу жүргізілді), агенттік сарапшылары мен қызметкерлерінің сапалы әлеуетін нығайту халықаралық аккредиттеу қызметтері нарығында IAAR беделі мен ықпалының өсуіне ықпал етеді.

Агенттіктің 2021 жылға арналған жоспарына сәйкес жалпы жоспарланған индикаторлар орындалды. Олардың бір бөлігі Елеулі ілгерілеумен, оның ішінде "халықаралық мамандандырылған аккредиттеуден өткен ҚР ЖОО ББ Саны", "IAAR халықаралық аккредиттеуден өткен шетелдік білім беру ұйымдарының, оның ішінде медициналық білімнің Саны", "халықаралық бағдарламалық аккредиттеуден өткен Шетелдік жоғары оқу орындарының білім беру бағдарламаларының саны", "тартылған шетелдік сарапшылардың саны" индикаторлары бойынша медициналық бейіні бойынша IAAR сараптамалық қызметіне" және т. б. Алғаш рет бірлескен білім беру бағдарламасын халықаралық аккредиттеу өткізілді.

Сонымен қатар, объективті және субъективті себептер бойынша бірқатар индикаторлар толық көлемде орындалмады. Мәселен, білім туралы заңнамаға өзгерістер мен толықтырулар енгізуге байланысты Қазақстан Республикасы ББҰ аккредиттеу объектілерінің жоспарланған көлемі жекелеген индикаторлар

бойынша орындалмады. ТЖКБ саласында мемлекеттік аттестаттаудың міндетті рәсімі ретінде енгізілді және аккредиттеу нәтижелеріне байланысты гранттарды бөлуді бекітетін норма жойылды. Нәтижесінде 2021 жылы ТЖКБ ұйымдарынан аккредиттеу жүргізуге өтінімдер саны азайды.

ҚР жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бойынша "халықаралық институционалдық аккредиттеу рәсімінен өткен Қазақстан Республикасы ұйымдарының саны" индикаторы орындалмады (жоспар бойынша 12, 31 өтті). Бұл белгілі бір дәрежеде Қазақстанда қалыптасқан бәсекелестік ортаны көрсететін аккредиттеу агенттіктерінің қолданыстағы тізіліміне 11 агенттік, оның ішінде 6 ұлттық агенттік кіретіндігімен түсіндіріледі. ЖОО-лар мемлекеттік сатып алу нәтижелері және / немесе тиісті баға саясаты бойынша аккредиттеу жүргізуге шарттар жасасуды жүзеге асырады.

IAAR-дың EQAVET (техникалық және кәсіптік білім беру бойынша) халықаралық желісіне және инженерлік білім беру сапасын қамтамасыз ету жөніндегі IAАЕЕ халықаралық еуропалық қауымдастығына кіруі жоспарланған мүшелік бойынша шектеу нормаларының болуына байланысты болған жоқ және 2022 жылы осы бағыттағы қызмет жалғастырылатын болады.

Агенттіктің есепті жылдағы қызметін талдау өз қызметінің тиімділігін арттыру үшін ашылған мүмкіндіктерді, оның ішінде Агенттік қызметкерлері мен басқа да перспективалы шетелдік серіктес агенттіктердің мамандарымен тәжірибе алмасу үшін жағдайлар мен мүмкіндіктер жасауды; Агенттік сарапшыларын ұлттық және халықаралық жобаларды іске асыруға; 2022 жылы Қырғыз Республикасының Жоғары оқу орындарының қауымдастығымен ынтымақтастық меморандум жасасуды, бірлескен іс-шаралар өткізуді және т. б. көрсетеді.

2022 жылы IAAR халықаралық қызметін дамыту перспективалары EQAR еуропалық тізіліміне қайта кіру; WFME танылған мәртебесін қолдау; халықаралық аккредиттеуді өткізу географиясын одан әрі кеңейту және IAAR білім беру сапасын қамтамасыз ету мәселелері бойынша түрлі халықаралық жобаларға қатысу сияқты аса маңызды міндеттерді шешумен байланысты.